מזראָצקי'ס טאָג-בוך פון זיין פערשיקונג הויבט זיך אָן היינט דרוקן אין „לאָדזער טאָגעבלאַט".

№ 43 | Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem | פרייז 20 גראשען | Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57, פון אַדמיניסטראַציע 47. | דינסטאָג, ט' אדר ב' תרפ"ט. | 19 lutego 1929 r. | 22-טער יאָהרגאַנג.

„נויט-הילף-קאָמיטעט" געשאַפען געוואָרען אין לאָדז

צו העלפען די נויטבעדערפטיגע יידישע בעפעלקערונג, וואָס ליידט פון שטרענגען ווינטער

די אַקציע נעמט אָן אַ געזעלשאַפטליכען כאַראַקטער.

דער רוף פון „לאָדזער טאָגעבלאַט", אז די אַקציע, צו לינדערן די נויט פון דער יידישער בעפעלקערונג, וואָס האָט אויף אַנ'עמפינדליכען אופן געליטען פון הייַ-יאָהרוגען שטרענגען ווינטער, זאָל אָנעמען אַ געזעלשאַפטליכען כאַראַקטער, — האָט געהאַטערפאָלג. געסטערן און עגזרלוך נעשאַפען געוואָרען אַ ספּעציעל דערצו בערופענער קאָמיטעט אונ'מער'ן נאָמען „נויט-הילף-קאָמיטעט („עזרה דכופה"). דער בעשלוס וועגען דעם אונ אָנגענומען געוואָרען אויף אַ גרויסער פערזאַמלונג, וועלכע אין אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין לאָקאַל פון „רעטונגס-קאָמיטעט".

אין דער פערזאַמלונג האָבען זיך בעטייליגט פאַרשטעהער פון דער יידישער קהלה, פון „יידישען „דאַבראָטשינאָשטש" פון רעטונגס-קאָמיטעט, פון דער לאָזשע „בני ברית", פון „ווזאַ", פון די יוגע שאַפטען וואַרעם-שטובען, און אויך פערטער פון דער יידישער פרעסע.

דעם פאָרזיץ האָט געפיהרט דער פרעזעס פון „בני ברית"-לאָזשע, ה' ראָזענטאַל. דעם פּראָטאָקאָל — אינזש. גרינבערג.

ה. סעגאַטאָר ש. בורזינער האָט רעפערירט וועגען די אויפגאַבען פון דער פערזאַמלונג — צו שאַפען אַנ'אונפאַרטמאַשען קאָמיטעט, וואָס זאָל האָבען די אויפגאַבען צו שאַפען די דרינגענד נויטיגע הילף און אונטערשטיצונג מאָמענט.

דערויף האָבען די ה"ה העלמאַן און רעד. פּיקס אונטערגעגעבען וועגען דער מעמוגקייט פון די שיין עקזיסטירענדע וואָרעד-שטובען.

ה' רעד. ישראל קאַהאַן האָט רעפערירט דער פרעזעס פון „לאָדזער טאָגעבלאַט", אז די אַקציע, צו לינדערן די נויט פון דער יידישער בעפעלקערונג, וואָס האָט אויף אַנ'עמפינדליכען אופן געליטען פון הייַ-יאָהרוגען שטרענגען ווינטער, זאָל אָנעמען אַ געזעלשאַפטליכען כאַראַקטער. דער רעדנער האָט בעטאָנט, אז ביים אָרגאַניזירן די הילפס-מעמענטען דאַרף מען געדענקען אַ ספּעציעל דערצו בערופענער קאָמיטעט אונ'מער'ן נאָמען „נויט-הילף-קאָמיטעט („עזרה דכופה"). דער בעשלוס וועגען דעם אונ אָנגענומען געוואָרען אויף אַ גרויסער פערזאַמלונג, וועלכע אין אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין לאָקאַל פון „רעטונגס-קאָמיטעט".

אין דער פערזאַמלונג האָבען זיך בעטייליגט פאַרשטעהער פון דער יידישער קהלה, פון יידישען „דאַבראָטשינאָשטש" פון רעטונגס-קאָמיטעט, פון דער לאָזשע „בני ברית", פון „ווזאַ", פון די יוגע שאַפטען וואַרעם-שטובען, און אויך פערטער פון דער יידישער פרעסע.

דעם פאָרזיץ האָט געפיהרט דער פרעזעס פון „בני ברית"-לאָזשע, ה' ראָזענטאַל. דעם פּראָטאָקאָל — אינזש. גרינבערג.

ה. סעגאַטאָר ש. בורזינער האָט רעפערירט וועגען די אויפגאַבען פון דער פערזאַמלונג — צו שאַפען אַנ'אונפאַרטמאַשען קאָמיטעט, וואָס זאָל האָבען די אויפגאַבען צו שאַפען די דרינגענד נויטיגע הילף און אונטערשטיצונג מאָמענט.

דערויף האָבען די ה"ה העלמאַן און רעד. פּיקס אונטערגעגעבען וועגען דעם מעמוגקייט פון די שיין עקזיסטירענדע וואָרעד-שטובען.

ה' רעד. ישראל קאַהאַן האָט רעפערירט וועגען די אויפגאַבען פון דער פערזאַמלונג — צו שאַפען אַנ'אונפאַרטמאַשען קאָמיטעט, וואָס זאָל נעמען אַן אַקטיוו טייל אין דער אַרבעט פון לינדערן די נויט פון דער יידישער בעפעלקערונג. אין דער קהלה, וו אויך צוליב דער אַפּגעמ ע ן פון יידישען „דאַבראָטשינאָשטש", וואָס אין ווערט געמאַרעלט צו ווערען.

ה' א. קאַן האָט פאָרגעלעגט, אז די שיין עקזיסטירענדע וואָרעד-שטובען זאָלען בלייבען אַלס שטענדיגע אינטרוטיגען. אויך זומער-צייט.

ה' פּרעזעס מינצבערג זאָגט זיך אַרויס געגען דעם דאָזיגען פאָרשלאָג. דערצו זענען נויטיג ספּעציעלע לאָקאַלען אין נישט לאָקאַלען פון פערזאַמלונגען, וואָס נוצען דאָס אויס, ווי אַ קרעמעל פאַר'ן פערקויפן, דער רעדנער וויזט אָן, אַז בנוגע דער טעמפּעראַטור פון דער רעמינאַ-אַקציע קען מען נישט קאָנקרעט רעדען, כל זמן מען וויסט נישט, מיט וויפיל נעלד דער קאָמיטעט וועט קענען דיספּאָנירען. מען וואָלט געקאָנט פאַרערן אַ שמוצע אויך פון מאַנסטראַס, ווען די יידישע געזעלשאַפט אַליין זאָל אַרויסווייזן זיין אַנ'אָפּפערוויליגקייט.

ד' סעג. בורזינער בעגרוסט דעם גליקליכען מאָמענט, ווען עס זענען זיך צו זאַמענגעקומען די פערטרעטער פון פיר וועלכע נעשעלשאַפטליכע קערפּער שאַ'מען, ווי: קהלה, „בני-ברית", יוד. דאַבראָטשינאָשטש און רעטונגס-קאָמיטעט צו אַ געזעלשאַפטליכען ענין. אַזוי ווי אין 4 וואָכען אַרום וועט אויך זיין שיין דרינגענד די פראַגע וועגען אַ הילפס אַקציע אויף פסח, וואָלט געווען אַ יושר מען זאָל שוין בייַ דער געלעגענהייט אויך וועגען דעם אַ קלער מין. דער רעדנער בעט אויך פון די פערטרעטער פון די וואַרעם- און דערגעהרונגס - שטיבען אַ כאַלקולאַציע פון דער אַקציע.

ה' העלמאַן נוט אויס קאַלקולאַציע.

ה' קראַסוצקי געפינט אין, אַז דער חשבון און צו הויך און נישט רעאַל.

ד"ר בראָידאַ און נעגען דעם, די פאַרזאַמלונג זאָל זיך אַרבעטלאָזען אויך מיט אַ פּכה-אַקציע. דו „בני ברית" לאָזשע קען נאָר מיטוווירקען בעת אַ קאַמאַס פּראָפּאַ, ווי עס זענען די פרעסט, אָבער נישט ווערען מיטגעצויגען אין פולאַנ - מראָפּוישע אַקציעס אויף שטענדיג.

דאָ קומט צו אַ שאַרפען אונצופרידענקייט. ה' העלמאַן מרעט אַרויס נעגען דער לאָ - זשע, אַז זי וויל נישט וויסען פון דער יידישער נויט.

ד' סעג. בורזינער בראָטעסטירט שאַרף נעגען דעם און שטעלט פעסט, אַז ה. העלמאַן זאָגט אַ לוגען.

ד' ד"ר בראָידאַ זאָגט, אַז די לאָזשע - מיטגלידער זענען נישט געקומען הערען מאַראַל-פּרעדיגטן, אויב מען האָט אינ דאָ גערופען נאָר צוים גלעד-נעבען, איז אַ פראַגע, אויב מיר וועלען אויך, ה' העל - מאַן, געבען. דאַנעגען און די לאָזשע גרייט צו געבען אַ קאָמיטעט אַ אָנזעהנליכע רינגע סומע.

ד' ב. א. גלוקסמאַן דרוקט אויס אַ דאַנק דעם „לאָדזער טאָגעבלאַט", וואָס מיט זיין אונוציאַטיוו זענען אין לאָדז געשאַפען געוואָרען פיל געזעלשאַפטליכע אינכמוטיציעס, אויך די אונסטומיצע. וואו מען איז איצט פאַרזאַמלט — דער „רעטונגס - קאָמיטעט" — און די שאַ - פונג פון „לאָדזער טאָגעבלאַט". דער רעדנער איז אָבער נעגען דעם, אַז דער רעטונגס-קאָמיטעט זאָל אויבערנעמען די נייע אַקציע. דער רעטונגס-קאָמיטעט פאַר זיך אַליין האָט אַ נעגנג וויל מיגע אייפגאַבע; וואָס מעהר מען וועט שמי - צען דעם רעטונגס-קאָמיטעט, אַלץ יעניגער וועט מען דאַרפען אָנקומען צו אַנדערע רעטונגס-אַקציעס. בנוגע די עק - זיסטערענדע וואַרעם- און דערגעהרונגס - פּונקטען געפינט ה' גלוקסמאַן אין, אַז דער סוסטעם און דאָרט אַ שלעכטער, נישט-פולמוירעלער. מען טאָר נישט מאַ - לען די יידען, וואָ סקומען אהין, פאַר שנאָרער, מען דאַרף איינפוהרען, צו גע - בען דאָס גלאָז מיט מיט צוויער פאַר נעלד, פאַר דעם בולונסמען פרייז — פאַר 2 גר. אַ גלאָז, נישט אָבער מעשה שנאָרער.

ה' רעד. ע. האַמבורסקי לעגט פאָר, אַז די פינאַנציעלע זייט פון די וואַרעם - און דערגעהרונגס - שטובען זאָל וועלכע אויבערגעגעבען דעם יוד. „דאַבראָטשי - נאָשטש".

ה'ר רעד. י. קאַהאַן אַפּשלירט נאָ - אַמאָל, אַז מען זאָל געדענקען אָן די בכבוד'ע פאַמיליעס, וואָס וויילען אין קע - גען זיך נישט אַראָפּלאָזען צו שנאָרערי, וואָס וועלען דאָס קיינמאָל נישט טון, בא - דאי דערפרוירען צו ווערען בייַ זיך און די קאַלטע שטובען.

פרוי רעזניק נוט אָפּ אַנ'ערקלערונג אין נאָמען פון „ווזאַ", אַז דער דאָזיגער פרויען-פאַראיין האָט בעשלאָסען אויף אונגעעם חשבון אינסטרוצירונגען אַנ'אַ - ציע צו שאַפען אַ דערגעהרונגס-פּונקט ספּעציעל פאַר אָרטמע יידישע קינדער.

נאָר אַ ווייטערן מיטגונגס-אויסטויש ווערט אָנגענומען דער פאָרשלאָג פון ד"ר בראָידאַ, אַז די פערזאַמלונג שאַפט אַ ספּעציעלען קאָמיטעט פון דרינגענדער הילף אונטער'ן נאָמען „נויט-הילף-קאָ - מיטעט" (עזרה דכופה). די אויפגאַבע פון דעם קאָמיטעט איז, צו אונטערשטי - צען די יידישע קינדער וואַרעם- אין דער געהרונגס-פּונקטען און אויסצוברייטערן זיין טעמונקטע אין די ראַהמען פון די פונגאַנציעלע מעגליכקייטען, וואָס אַר וועט האָבען.

אין עקזעקוטיוו פון דעם קאָמיטעט זענען ארייַן די ה"ה פּרעזעס מינצבערג און פרנס ג. נוטמאַן — פון דער קהלה, ד"ר בראָידאַ — פון דער לאָזשע „בני ברית" ה' צוקער — פון יוד. „דאַבראָטשי - נאָשטש", ה' קראַסוצקי — פון „רע - מונגס-קאָמיטעט", פרוי דעגט. רעזניק — פון „ווזאַ", ה' ישראל קאַהאַן — פון „לאָדזער טאָגעבלאַט", רעד. פּיקס — פון „נ. פאָלקסבלאַט", ה' קאַן — פון די עקזיסטירענדע וואַרעם-שטובען.

אַלס פּרעזעס פון „נויט-הילף קאָמי - טעט" איז געוואָרען געוואָרען ה' ד"ר בראָידאַ, אַלס קאַסיר — ה' קאַן.

אין נאָמען פון „בני ברית" לאָזשע האָט ד"ר בראָידאַ דעקלאַרירט דערגיל 3000 זל. אין פּרעזעס מינצבערג — אין נאָמען פון דער קהלה — 3000 זל. פאַר - נעשאַפענעם נויט-הילף-קאָמיטעט.

דער זיץ-אָרט פון קאָמיטעט וועט זיין אין לאָקאַל פון יוד. „דאַבראָטשי - נאָשטש".

* * *

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט אין לויטן אויפרוף פון „לאָדזער טאָגעבלאַט" געזאַמלט געוואָרען אויף דער לויה פון יונג-פאַרשטאָרבענעם אָנשנאָווסקי 70 קערץ קויפלען לטובת דער נויטבעדערפ - טיגער בכבוד'ער יידישער בעפעלקערונג. געשפּענדעט האָבען דורך די ה"ה משה פּאָזנאַנסקי און מרדכי פּעלמאַן די פאָל - גענדע ה"ה: משה פּאָזנאַנסקי און אונטאַ פון צו 5 קנדי, ישראל ליבלנסקי, וועי דעל פון, חיים פרונדמאַן, אויטשע גרוי - בוים, פעליקס ווערגיק. ש. גרינשטיין, ווזקטאָר קונסטלער, ברוך שעפנער, שמו - בערג, יוסף זעלצער, משה קאָפּעל און י. ל. באַרקאָווסקע צו 3 קערץ, מאיר לי - בערמאַן, מרדכי העדמאַן, י. פון און העגרוק פון (וואַרשא), שליאַמקע פון ה. בראָדער, בלובערט, גרינשטיין און נ. נ. צו 2 קערץ. לוימענבערג, קאַן (פאַב - יאַנוויץ), דאָשטשאַט, פלוימענבוים, נאַ - וואַ, העגרוק קונד, יאַקוב פון, ראָזע - בערג, גאַמאַר, שמעון פון, קוויאַטקאָוו סקי, מ. פון און ל. לעווקאָוויטש צו אַנ - קערץ. ווי מיר זעהן פון דער רשימה זע - נען שוין פאַרהאַן בוי 80 קערץ קויפלען.

1 קאַנוס-שערמאַשין

מיט פייפענשטענדער, 2 טרייבמאַשינען, 6 בריטע ענ - לישע וועבשטיהל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפן. צו ערפאַהרען: 28 שיסער-פּולק-גאַס (לואיזע 68) 819 ביים פּאָרטיער.

פריוואַטע טאַנץ שולע

פון די נייסטע טענץ

דיפל, לעהרער י. ווייַנטרויב

נעמט אָן אַיינשרייבונגען אויף אייַנצעלנע לעקציעס ווי אויך אין קאָמפּלעטען יעדען טאָג פון 10 פריה ביז 10 אַ ווו

44 קילינסקיגאַ 44

2-טער הויף פאַרטער

די לעקציעס קומען פאָר אונטער דער פערזענליכער לייטונג פון

י. ווייַנטרויב

בעמ. אסיסטענט — רוטינירטער טענצער זשאַן-קינג.

Dr. L. PIKIELNY

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נערען, בלאָזען, האַרץ קראַנקהייטען

Nawrot 8, telefon 19-90

נעהמט אָן פון 4 — 7 אין אוועגד ווי אויך אין דער לעקשניצע „Zdrowie" נאַוואַמיעסקאַ 3 פון 12½—2.

Dr. Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז, לונגען-קראַנקהייט

קאָנסטאַנטינער 9. טעלעפאָן 27-81

שפּרעכשטונדען 12—2 און פון 5—7 נעמט אויך אָן אין לעקשניצע זגערזשער 17 פון 2 ביז 3 נאָכמ.

Dr. Niewiażski

האָט זיך איבערגעצויגען

אויף אַנדזשעיאַ 5, טעל. 59-40

נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אוועגד.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער שוועכע בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

הנ"ו מביעים בזה רגשי השתתפותנו בצערו של מר

דוד אהרי וינדמן ומשפחתו

על מות עליהם

אמו

המקום ינחם אותו בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

Wytwórnia Koronek Klockowych.

Dr. med. M. Heller

ספּעציאַליסט פאַר הויט- און וענערישע קראַנקע און מענער-שוועכע

נאַוורא 2, טעל. 79-89

נעמט אָן ביז 10 פריה, און פון 4—8 אוועגד

פאַר פרויען פון 4—5 נאָכמ.

פאַר אונבעמיטעלטע לעקשניצע פרייזען.

Dr. med. A. Mazur

ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויערן, נאָז און האַלז-קראַנק

ווי אויך שטום און שפּרעך-פעהלער

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

דסקאַדניאַ 65

אייַנגאַנג אויך דירך פּיעטריק. 46) טעל. 66-01

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאַנא 25

עלעפאָן 26-87

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-, ווענערישע קראַנק - הייטען און מענער-שוועכע. אַלע-אַרט אַנאַליזען בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8—10, 12—2 און 4—8 אוועגד.

בעזונדער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

ד"ר מ. קאַליש

צאַהן-אַרצט

צאַהן- און מונד-קראַנקהייטען, צאַה-כירורגיע

נעמט אָן פון 11 ביז 2 און פון 6½ ביז 8 אוועגד

זונטאָג פון 12 ביז 2 נאָכמ.

זשעראַמסקיעגאַ (פאַנבקאַ) 37

פון לעקשניצע פּאַמאַק, אַלעקסאַנדער 1 פון 3—5 נאָכמ.

Dr. med. J. Szmerłowski

אכושער-נינעקאָלאָג

Piotrkowska 17, tel. 7-13

נעמט אָן פון 5 ביז 7

Dr. med. J. LUBICZ

ORTOPEDA

גראַנסקאַ 28, טעל. 41-46

ספּעציאַליסט פון בייַנער און גלענקע-קראַנקהייטען

:—: פערקרימונגען פון פלייצעס און גלידער. :—:

אייגענע פּראָ-צאַזניע

מיט זעפטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען; ווי וקלאַדקעס וגנען פלאַטפוס, קינסטליכע פיס, אָרטאָפּעדישע גאַרסע - טען א. ד. מ.

נעמט אָן פון 5—7

אַכטונג, בעקער-מייסטער!

מיטגלידער פון בעקער-צעך אין לאָדז!

היינט, דינסטאָג, קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל, וווכאָדניא 57,

אַ אויסערגעוועהנליכע פערזאַמלונג

מיט פאָלגענדען טאָג-אָרדנונג: 1) בעריכטען, 2) ענדערן פון פונקט 14 פון צ"ר סטאַטוט, 3) פערשידענעס. מיר בעטען די מיטגלידער פינקטליך צו קומען.

בעמערקונג: עס ווערט פאַר דער פערזאַמלונג אָנגענומען נייע מיטגלידער.

דער עלטסטער פון צעך.

15000 דאָלאַר

ווערט געזוכט זיך צו באַרגען אויף אַ הויז

אין צענטרום פון שטאָדט, וועלכעס איז פולשטענדיג שולדענפרע.

אַפּערטען אָבצוגעבען אין דער אַדמיני. פון „לאָדזער טאָגעבלאַט"

אונטער „15000".

צוזאמענשטויסען פון פאליציי מיט יודישע ארבייטער אין ניו-יארק

געוואלדיגער אויפרייס אין לאדזער געריכטס-בנין

ניו יארק (אט) זעקס טויזענד שטרייקענדע שניידער האבען געכטען אפגעהאלטען א פערזאמלונג אונטערן פרייען הימעל. די בעוועגונג אויף דער גאס איז דעריבער געווען אפגעשטעלט. די פאליציי האט גתמיזט אינטערעסירען און עס איז געקומען צו זעהר שטורמישע סצענעס. די פאליציי האט ארעסטירט זעהר פיל דעמאנסטראנטען.

געוואלדיגער אויפרייס

אין שטאטישען געריכט

2 מערואן שווער פערוואונדעט, דערונטער א יור. ארבייטער.

(§) נעכטען נאכמיטאג און אין דער שבתדיגע פון הונגען שטאמשען געריכט יואס געפונגט זיך אויף רוג צוגעל-נאס אין טרעמבאצקא פארגעקומען א שרעק-ליכער אויפרייס, פון וואס צוויי פערזאן זענען שווער פערוואונדעט געווארען. דער 40-שהריגער ארבייטער יוזעף אלבראוו-סקי, וועלכער איז 63 האט פערלענט א פייער, כדי אויפצוטהון די פערפרוי-רענע רעהרען פון דער וואסער-לייטונג. ווען די פלאמען האבן שוין געהאט אנגעזאמלט די רעהרען און פלוצלונג פאר-נעמען א געוואלדיגער אויפרייס פון יואס אלבראוסקי האט זיך שטארק אפ-שברוהט דאס בנים, הענד און פוס. דעמזעלבען גורל האט געהאט דער יורו-שער יונגערמאן מנשה צופ, פאמאר-סקי 12, וועלכער און אנ'אנגעשטעל-טער בעי דער בוי-פירמע טוילער. צופ האט בעקומען שווערע בראנד-וואונדען אויפ'ן גאנצען קערפער. די שטאטישע פאגאטאזיע האט די שווער פערוואונדע-טע אפגעפירט און דער לעטשנוצא פון דער קראנקען-קאסע, וואו מ'האט זיי ערטמלעך די נויטיגע טעדיצינישע הילף, און נאכדעם זענען זיי אפגעפירט גע-ווארען אהיים.

ווי עס האט זיך ארויסגעשטעלט, און דער אויפרייס ענטשטאנען צוליב דעם, וואס נושט ווייט פון די רעהרען און גע-שטאנען א שיינקעל פון רוכטער, און וועל כען עס זענען געלעגען די פערשוועגע זאך-בעוויזען, וואס זענען גוימנג צו די פראצעסען. עס האט זיך דארט אויך גע-פונען א בעקעל מיט אויפרייס-מאטעריא-יאלען, וואס האט דערפון הערגעלעגט דאס פייער עקספלאדירט. די נאנצע שאנק מיט דו בעוויזען אין צורוכען געוואָרען אויף שטוקלעך.

פלעק-טיפוס אין רוסלאנד.

מאסקווא (א.ח.) פון א גאנצע רויה ערטער און דער פראווינץ קומען אן אל-ארמורענדע ידיעות וועגען אנ'שפרעטיע פון פלעק-טופוס. די שפרעטיע פער-שפרייט זיך אין טווערער, ריאזאנער און מאסקווער גובערניעס.

די לויה פון פרעזידענט'ס איידעם.

וארשא (מעלעפאנוש) נעכטען 12 מיטאג און פארגעקומען די לויה פון פרעזידענט'ס איידעם, ד"ר זאוטלאווסקי. וועלכער און געשטארבען אויף גרופע אין קראקא. אין דער לויה האט זיך בע-טייליגט דער פרעזידענט מאשטשוצקי מיט דער פאמיליע אין א גרויסע צאהל קרובים אין פרינצ און פארשטעהער פון דער מאלס.

האקענקרייצלער בעליידיגען פיזיש דעם פראנק-פורטער קהלה-דאבינער

פראנקפורט (יט"א) די טעג האט דער פראנקפורטער געמיינדע-ראבי-נער ד"ר זאלצבערגער געהאלטען א רע-פעראט אין פראנקפורטער בונד פאר פאלקס-בילדונג. צווישען ביבלוקום האט זיך געפונען א גרופע נאציאנאל-סא-ציאלסטען, וואס האבען דעם רעדנער כסדר געשטערט מיט פערשידענע צווי-שענרופען. בעת ד"ר זאלצבערגער האט זיי אויפגעפארערט צו פערהאלטען זיך רוהיג, האט א גרופע פון 15 מאן זיך גע-ווארפען אויף דער טריבונע, דערבי האט איינער פון די אנטוסעמטען פונזיש בע-ליידיגט דעם רעדנער. בעת עס איז צוגע-קומען די אלארמירטע פאליציי, איז שוין פון די אנטוסעמטען קיינער נושט געווען אין זאל.

די מלחמה מיט'ן שניי אויף די באהן-ליניעס

די סיטואציע אויף די באהנען האט זיך בערייטענד פערגרעסערט.

די באהן-מאכט האט אפיליזירט צעהנער טויזענדער מענשען פון דג רער-פער אויף אפצורייניגען דעם שנעי פון די שינעס. ביי דער אפרייניגונג ארבייטען אויך אייניגע אפטיילונגען פון מיליטער. א דאנק דער דאזיגע ארבייט זענען שוין אפגערייניגט געווארען זעהר גרויסע שטרעקעס אויף די ערטער, וואס זענען אמ-מייסטען געווען בעדראהט.

ביי טארנאפאל אין מזרח-גאליציען זענען שוין די שינעס אינגאנצען תע-פרייט געווארען פון שנעי. 2 צוגען מיט קויהלען זענען שוין אנגעקומען קיין טארנאפאל.

די באהן-בעוועגונג אויף דער קראקאווער ליניע הויבט אויך שוין אן אויפצולעבען.

דער צוג בוקארעסט-וארשא איז געבליבען שטעקען ביי דער סטאציע פשעווארסק.

אין די ראדאמער באהן-דירעקציע האט זיך נאך די סיטואציע נישט פער-בעסערט. די צוגען צו דער רוסישער גרעניץ קורסירען נאכנישט.

די באהן-ליניע לובלין-לוקאוו איז נאכנישט געעפענט.

טויזענדער מענשען שטעהן ביים אפרייניגען דעם שנעי פון די דאזיגע ליניעס.

דעלעגאציע פון „מזרחי ביים נציב-העליון פון ארץ-ישראל

ירושלים (יט"א) דער נציב-העליון סער רזשאן משגנסעלאר האט אויפגע-נומען א דעלעגאציע פון „מזרחי" און די פערזאנען פון הרב פרישמאן, דניאל כורקים הרב עזיאל, הרב אסטרעווסקי, הרב בערמאן און אנדערע. דער נציב-העליון האט אויסגערוקט זיין אנגשטו-מונגקייט מיט דער שטעלונג פון „מזרחי" און דער פראגע פון „כנסת ישראל" און לגבי דער פראגע פון דער רבנות-הראשית אין ארץ ישראל. ער האט דער-ביי ארויסגעווייזען א שטארקע פערענ-מערסורונג פאר דער טעטונקטיע פון „מזרחי" אין ארץ ישראל שול-וועזען.

געבאפט א באנדע קאסע-איינבריכער אין פאביאניץ

פאביאניץ (מעלעפאנוש) די הונגע פאלוצען האט נעכטען ארעסטירט א באנדע קאסע-ברעכער, וועלכע ווערען שוין זיט א לענגערער צייט געזוכט דורך די זיכערהייטס-ארגאנען. די ארעסטירטע הייסען: יוזעף קלמעבלאווסקי, יוזעף מאלעיי, אנטאן באלמושעק און אנטאן טשומסקי.

בעת דער אויספארשונג האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די דאזיגע באנדע האט שוין ארורגעפוהרט א הויכע בי-טעל קאסע-איינבריכען און לארז אין דער אומגעגענד.

געפלאצט די פראסט אין גאנץ איידאפא.

אין די סקאנדינאווישע לענדער הערשט א שטארקע קעלט.

געכטען האט אין גאנץ צענטראל-אי-ראפא געהערשט א פערהעלטנישמעסיג מילד וועטער. אין וארשא און געווען 11 גראד פראסט, אין לעמבערג 12, אין ווילנא 19 גראד.

אין ענגלאנד, פראנקרייך און דייטש-לאנד און געווען נאך לונדער. אין לאנ-דאן 7 גראד, אין בערלין 6 גראד, בלויז אין די סקאנדינאווישע לענדער הערשט נאך אויך א זעהר שטארקע פראסט, וועלכע האט דערגרייכט בוי 37 גראד.

פון פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

הייגט, דונסטאג, 8 אוועגד קומט פאר אין לאקאל פון דער ציוניסטישער אר-גאניזאציע (צעגעלגיאנא 4) א פארלע-זונג פון ה' י. זאנדער (אין דער פוילי-שער שפראך) אויף ד. מ.: „פון בער-לגער מאגנדעס בוים צו דער וועלט-מל-חמה" (א ציקל פארלעזונגען פון דער אלגעמיינער געשיכטע — 1914—1878) דער ארטנגאנג אין פרייי.

אנמעטע צווישען די בעזוכער אין דער פאלקס-אוניווערזיטעט

די לייטונג פון פאלקס-אוניווערזיטעט טיילט איצט פונאנדער צווישען די בע-זוכער פון די פארלעזונגען אין דער פאלקס-אוניווערזיטעט א ספעציעלע פרא-גע-בייגען.

די אנגעטע נעמט ארום צ. א. פאל-גענרע טראגען; וועלכע צווייגען פון די פארלעזונגען אינטערעסירען בעזונדערס, צי האבען דיביו-איצטיגע פארלעזונגען בעערידיגט א. א. ו. די צוהערער וועי-רען געבעטען צו ענטפערן גענוי אויף אלע פראגען אין אויך ארויסצוזאגען זייער מיינונג וועגען די מעגליכע אויס-בעסערונגען.

די דאזיגע איניציאטיוו איז הערט בע-גריסט צו ווערען.

יודישע טעאטער אין פילהארמאניע — נאר 6 קאנצערט פארשטעלונגען

פון די בעליבטע ארטיסטן פון דעם ערשטן יודישן קליין-קונסט-טעאטער

אזאזער

אלא-לילית, וו. גאדיק און יוסף סטרוגאטש

דאנערשטאג, ד. 21. פעברואר — סיווערט געשפילט דאס
פרייטאג, „ 23. — אויכערגעוועהנליכע
זונטאג, „ 24. — פרעהליכע פראגראם
מאנטאג, „ 25. —
דינסטאג, „ 26. —
מיטוואך, „ 27. —

„הוליע קבצן!"

אנפאנג פינקטליך 9 אוועגד. קאנפערענסיע: וו. גאדיק, רעזשיסער: י. סטרוגאטש.

בעמערקונג: שבת, דעם 23. ווערט נישט געשפילט.

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע פון „פילהארמאניע"

יודישער מאטראז ווארפט אריין אין ים א יודישע עמיגראנט פון פוילען,

ווען ער קען איהם נישט אריינשמוגלען פון פוילען קיין אמעריקא.

אמעריקאנער רבנים העלפען אויפרעגען דאס שווערליכע געהיימניס. דער פ"אקוראר געפינט דעם מערדער און די מאמע פון קרבן פארערט גערעכטיגקייט.

א קאמעט פון רבנים און ניו-יארק האט אויסגעפארשט און אויפגעדעקט א שטיינגעדר געשיכטע פון א יודישן עמי-גראנט אין פוילען, וועלכער איז געפאה-רען קיין בראזיליען און פון דארטען זיך געוואלט ארייננגעבען אין די פאראייני-גטע שטאטען, און איז דערמרינען געווארען אויפ'ן וועג דורך א יודישן מאטראז.

די אויספארשונג פון די ניו-יאָרקער רבנים האט אויפגעדעקט אינגע פון די שווערליכסטע געשיכטען, וועלכע אי-בערצייגנט ווי הפקר'דיג עס איז דאס לעבען פון די יודישע עמיגראנטען, וואס ווילען זיך ארייננגעבען אין דעם גאל-דענעם לאנד אמעריקא.

ס'האט זיך בשוט ארויסגעוויזען, אז די שמוגלער זוכען נור צוצוגעהמען ביי די ארומע עמיגראנטען זייערע לעצטע פאר גראשען, און ווען זיי קענען נושט ארייננגען קיין אמעריקא, דערהרג'ענען זיי דעם עמיגראנט און דערמרינקען אהם אין ים.

די מעשה ווערט אזוי דערצעהלט:

— דעם ערשטן אקטאבער 1928 איז אנגעקומען א ברוף פון וואשינגטאן רע-בינאט צו הרב ר' יעקב אוסקאלסקי 256 אוסט בראדוואי ניו-יארק, מיט א בקשה אויסצוגעפינען, וואס עס איז גע-שעהן מיט חיים הערש לענגער, 24 יאהר אלט, וועלכער איז אפשפאהרען פון אנ'אנגפאל (פוילען) און מיטען דעם חודש יאנואר 1926 קיין בראזיליען, און זיין ווייב הענע, 23 יאהר אלט, וועלכע איז געבלויבען אין פוילען האט פון אהם מעהר נושט געהערט. ס'ווערט אויך דערמאהנט אין דעם ברוף, אז זיין ווייב האט די ערשטע צייט בעקומען אינ-ברוף, וואו ער דערמאנט, אז ער האט בדעה צו פאהרען קיין אמעריקא אין מעהר נושט געהערט פון אהר מאן נושט גע-הערט, זיין ווייב, וועלכע האט מיט איהם א קינד, א מערקלע שוין אין פער-מען יאהר אלט, איז זעהר בעוואָרגט ווע-גען איהם, ווייל ער האט זי שטארק לוב געהאט און עס איז אומעגלוך, זאגט די ברוף, אז אזהר מאן זאל לעבען אין גאר-נושט שרייבען צו אזהר. זי קלעהרט דע-ריבער, אז מיט איהם האט געמוזט פאסורען א אומגלוק. אין דער ראבינער אין וארשא בעט דערבייבער צו טון פאר דער פרוי אלעס, וואס איז נור מעגליך, כדי נושט צו דערלאזען, אז א יודישע מאבטער זאל בלייבען אנ'אנגה.

די רבנים-ארגאנזאציע אין ניו-יארק, וועלכע רופט זיך „דגל הרבנים" האט אויסגעוועהלט א קאמיטעט פון דיי רבנים, הרב י. אוסקאלסקי און הרב א. ריק, וועלכע האבען זיך באלד שטארק פערארומערעסירט מיט דער אנגעלעגע-נהייט, אין דאס ערשטע, אין זיי האבען געטון אין געווען א מעלדונג אין דעם

דער פרענד האט זיך באלד מודה גע-ווען, אז דור שליח האט אויהם דערצעהלט אז לעבער און מאקע טויט, נור ער אין נושט שולדיג אין זיין טויט, ווייל ער אין פעשט געשטארבען אין מען האט איהם ארייننגעווארפען אין וואסער.

די פאליציי האט אנגעהויבען אפטער קומען אין זוכען שליח'ן, אבער אהן ער-פאלג, שליח האט זיך נושט-בעוויזען.

אין א געווישען טאג האט זיך דור שליח פלוצום בעוויזען, זיין פרענד אין געווארען אובערעשט. ווען ער האט איהם דערזעהן, אין ווען ער האט איהם דער-צעהלט, אז א נעהענד-פאליציאנט זוכט איהם ארום אלס דעם פערדעכטיגען אין ערמאהרען א געווישען חיים הערש לענ-גער, האט זיי שליח דערצעהלט, אז לענ-גער אין מאקע געפאהרען מיט איהם פון בראזיליען אהער. אבער אויפ'ן וועג 2 טעג אנדער די שיף אין געקומען קיין ניו-יארק, אין ער פלוצים געשטארבען. אין ער מיט זיינעם א חבר אויך א מא-מראן האבען אויפגעגעהם א גרויסען זאק, איהם ארייننגעלעגט אין זאק צוזאמ-מען מיט א סך שטיינער אין זיי האבען איהם ארייننגעווארפען אין וואסער ארין.

ווען די רבנים האבען זיך פון דעם דערוואוסט, זענען א קאמיטעט פון 3 אומעער וועלכע עס זענען געווען — הרב אוסקאלסקי, הרב א. ריק אין הרב אפרים נוטמאן, אויעק אין דעם געשעפט, וואו שליח פרענד האט געארבייט, אויסצוהען די גאנצע געשיכטע אין דאס בעגעגען אלס גבית עדות, אז חיים הערש לענגער לעבט נושט מעהר. שפעטער האט דער רבנים-קאמיטעט אפגעהאלטען א פער-זאמלונג וואו זיי האבען אויבערגעגעבען די גאנצע אנגעלעגענהייט אין זיי האבען ערקלערט, אז די פרוי פון חיים הערש לענגער אין אויעק דעם דין חתונה האבען.

דורך אט דער אויספארשונג און אויפ-געבוידען געווארען א יודישע מאלמער וועלכע וואלט זוכער געווען געבליבען אנ'ענגה, אין דער פראקוראר האט דער-ווייל געגנומען אויספארשען פאר וואס חיים הערש לענגער אין פלוצים געשטאר-בען. אויף וואס פאר א קראנקהייט ער איז געשטארבען אין פלוצים געשטארבען האט מען נושט געגעבען א דאקטער, אז ער זאל כאטש בעשטעטיגען זיין טויט. אין פאר וואס אין שוין באלד ווי ער אין ארום-מער פון פון שוף ערגיין פערשוואונדען? אין פאר וואס האט מען אהם ארייننגע-וארפען אין וואסער אזוי בשתיקה? אין קיינער פון די שוף-בעאמטע זאל אפילו נושט וויסען. אין נאך אויעלכע עהנלוכע פראגען אויף וועלכע דער מא-מראן דר שליח וועט אצונד דארפען גע-בען אנ'געטפער.

—0—

דער פרענד האט זיך באלד מודה גע-ווען, אז דור שליח האט אויהם דערצעהלט אז לעבער און מאקע טויט, נור ער אין נושט שולדיג אין זיין טויט, ווייל ער אין פעשט געשטארבען אין מען האט איהם ארייننגעווארפען אין וואסער.

אבער דער קאנ-סול לענגער? אבער דער קאנ-סול האט זיי גענומען מיט א מעלע-גראם. אז ער האט נושט קיין שום ידיעה וועגען אהם אין געראטען, אז מען זאל זיך ווענדען צום פוילישן קאנסול ווייל לענגער אין א פוילישער בורגער.

דערווייל האבען זיך אנגעהויבען פע-שפרייטען קלאנגען, אז חיים הערש לענ-גער איז ארטסמורט געווארען אויף דער שוף, אין אין אראפגעלאזט געווארען ערגיין אויף אנ'אינזעל אין אז מען וועט אהם פון דארטען צוריקשיקען קיין פוילען. די רבנים האבען דאס געלאזט ווייסען זיין מאמען, אבער די מאמע האט נושט געגלויבט אין די אלע קלאנגען. אין זי אין פמעט יעדען טאג גפאהרן צום האפען, וואו די שופען פון זיי-אמערי-קא קומען אן אין זיך בייי א יעדען אינגעם נאכגעפרעגט אויף אורה זוהן אין אויף דעם מאמראן דור שליח.

אין א געווישען טאג אין זי ארייننגע-קומען אין א געוועלב, וואס האט זיך גע-פונען נושט ווייט פון האפען, ביי דארט עפיס צו קויפען. אין זי דארט געוואהר געווארען, אז א געווישער דור שליח אין מאקע אנגעקומען מיט דער שוף „סאו-מהערן קראנז" פון בראזיליען אין אין ארייننגעקומען אין א קלענער - געשעפט נעבען האפען וואו מען האט אויהם זעהר גוט געקענט ער האט זיך דארט אובער-געטאן אין צוזאמען כלעדער אין ער אין איטק אין זיט דערמאנט דאס מען אויהם נושט געזעהען.

דאס האט נאר מעהר פערשטארקט דעם חשד, אין די רבנים האבען אויהם גענומען זוכען אויף אויף אנדערע ישובען.

מען האט אויך באלד גענומען אויס-פרעגען בייי די לענגער'ס קרובים, פון וואנען שיליא שטאמט. בייי זמען אז דער-גאנגען. אז ער אין פון רוגא אין אז אין דער דיים האט ער געהייסען שופ אין שפעטער זו'ר א נאמען געגעבען שיליא רבינ'ס האבען אויהם גענומען זוכען אויפ'ן לאנד אין עסטלאנד, בין זיי האבען זיי אנגעשטויסען, אז שליח קומט ארייי אין א געווישען הויז, צו זיינעם א נאהע-מען פרענד. וועלכער וואוינט אין ניו-יארק.

דער פראקוראר האט אויך דאס אינ-טערעס אויסגעפונען ער האט באלד אהנו-געשוקט א הויס א פאלוצוסט, אבער מען האט שולצ'ן דארט נוט מעהר געפונען.

דער געהייס-פאלוצוסטהאט זיך אבער דערוואוסט, וואו דער פרענד צו וועלכען שליח פלעגט קומען, אין ער האט אויהם גענומען אויספרעגען.

מאנאטלוכען זשורנאל, וואס דו ארגאנו-זאציע גוט ארויס אויפמער דעם נאמען „דגל ישראל", אז ס'ווערט גזחוכט א מאן מיט'ן נאמען חיים הערש לענגער.

באלד נאך דעם, ווי דער זשורנאל אין ארויס, אין באלד געקומען א פרוי צו דעם רב י. אוסקאלסקי, וועלכע האט ערקלערט, אז זי אין די מאמע פון דעם געזוכטען חיים הערש לענגער. זי האט דערצעהלט דעם רב, אז זי הייסט לובע לאה לענגער אין זי וואוינט מיט אזהר מאן אברהם לענגער אין ניו-יארק.

די מאמע האט ערקלערט דעם רב, אז אויך זי זוכט ארום אזהר מאן, אין זי ווייסט נושט וואו ער אין פרשוואונדן. זי האט געבעטען דעם רב, אז ער זאל אזהר העלפען אויפזוכען אזהר זוהן, אין דערבייי בעטאגט, אז דאס מיטער-הארץ זאגט אזהר, אז מיט אזהר זוהן אין עפעס געשעהן.

ווי עס האט זיך ארויסגעשטעלט, אין דער אויפרייס ענטשטאנען צוליב דעם, וואס נושט ווייט פון די רעהרען אין גע-שטאנען א שיינקעל פון רוכטער, אין וועל כען עס זענען געלעגען די פערשוועגע זאך-בעוויזען, וואס זענען גוימנג צו די פראצעסען. עס האט זיך דארט אויך גע-פונען א בעקעל מיט אויפרייס - מאטעריי-יאלען, וואס האט דערפון הערגעלעגט דאס פייער אנגעצונדען.

מיט עטלעכע מעג אין זי ארייننגע-קומען אין א געוועלב, וואס האט זיך גע-פונען נושט ווייט פון האפען, ביי דארט עפיס צו קויפען. אין זי דארט געוואהר געווארען, אז א געווישער דור שליח אין מאקע אנגעקומען מיט דער שוף „סאו-מהערן קראנז" פון בראזיליען אין אין ארייننגעקומען אין א קלענער - געשעפט געבען האפען וואו מען האט אויהם זעהר גוט געקענט ער האט זיך דארט אובער-געטאן אין צוזאמען כלעדער אין ער אין איטק אין זיט דערמאנט דאס מען אויהם נושט געזעהען.

דאס האט נאר מעהר פערשטארקט דעם חשד, אין די רבנים האבען אויהם גענומען זוכען אויף אויף אנדערע ישובען.

מען האט אויך באלד גענומען אויס-פרעגען בייי די לענגער'ס קרובים, פון וואנען שיליא שטאמט. בייי זמען אז דער-גאנגען. אז ער אין פון רוגא אין אז אין דער דיים האט ער געהייסען שופ אין שפעטער זו'ר א נאמען געגעבען שיליא רבינ'ס האבען אויהם גענומען זוכען אויפ'ן לאנד אין עסטלאנד, בין זיי האבען זיי אנגעשטויסען, אז שליח קומט ארייי אין א געווישען הויז, צו זיינעם א נאהע-מען פרענד. וועלכער וואוינט אין ניו-יארק.

דער פראקוראר האט אויך דאס אינ-טערעס אויסגעפונען ער האט באלד אהנו-געשוקט א הויס א פאלוצוסט, אבער מען האט שולצ'ן דארט נוט מעהר געפונען.

דער געהייס-פאלוצוסטהאט זיך אבער דערוואוסט, וואו דער פרענד צו וועלכען שליח פלעגט קומען, אין ער האט אויהם גענומען אויספרעגען.

CAPITOL — זאוואדזקא 16 רוג זאכאדניא

היינט און טעגליך! — „ראמאנא"

DOLORES del RIO — ציגיינער-לידער און ראמאנען אין דער אויספירונג פון קינסט-לערישן געמישטן כאר אונטער דער דירעקציע פון ה. לעוויטין סימפאָנ. אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון ש. בייגעלמאן.

לאָדזער טאָגעבלאַט

ד ר ר ע ד א ק ט אָ ר: נעמט־אין פון 6 ביז 7 אין נאָכמיטאָג.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפּטן ווערן נישט צוריקגעשיקט.

Lodzer Tageblatt", Łódź. Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16 :אדרעס
טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57. אדמיניסטראַציע 47.

די טראַגאַדיע טראַצקי

אין הייַנטיגן נומער „לאָדזער טאָגעבלאַט" דריבן מיר אָן צו דרוקן דאָס טראַצקי'ס „טאָג־בוך פון גלות".

עס איז א ווירקלעך פון היסטאָרישער בעדייטונג. טראַצקי איז באמת א מיטגליד פון דער ווייטער מיליטאַרישער בעדייטונג. אין דער רעוואָלוציע, אין דער ציט פון דער אינטערוענטשאָן, אין דער צייט פון דער אינטערוענטשאָן, אין דער צייט פון דער אינטערוענטשאָן, אין דער ציי

לאדזער כראניק.

נאכט-דיזשורען אין די אפטייקען.

הייגט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען

מ. עפשטיין, פעטרוקאווער 225; מ. באראנאוויטש, פעטרוקאווער 95; מ. ראזענבלום, צוגעל נאס 12: נארפונ, וולכלארניע 54; י. פאבראוסקי, נאוומיעיסקא 15.

די קהלה-אסציע

(נ) די קהלה האט נעלטען איינגעפערמולט די צווייטע 25 מיליאנד זל. צווייטען פארשטעהער פון פערשידענע פראוינצען און געזעלשאפטלעכע אונס-מיטגליעדער. וואס פוהרען דורך לוים זעהר אינטערעסאנט. די הויפט-אסציע פון דער קהלה לטובת די ארומעלעמ.

BIURO ORGANIZACYJNE
i buchalteryjno-rewizyjne
S. Sandhausa
za przysiężoną rzeczoznawcy sądowego i rewidenta dla Spółdzielni z ramienia Rady Spółdz. Min. Skarbu
Kraków, ul. Szujskiego 1, tel. 47-04
Założenie księgowości według najnowszego systemu Sanrego (patent) własnego nakładu, dającego zawsze gotowy bilans i daty statystyczno-kalkulacyjne. Prospekty na żądanie. Druki własne.

סאניר'ען די בעציהונגען אין מסחר

א כוח, וואס וועט אפשטעלען די צאהלונגען, וועט מען נישט פערקויפען קיין סחורה.

אכציע פון צענטראלען סוחרים און פאבריקאנטען-פעראיין, פיעטריקאווער 10.

דער צענטראלער סוחרים- און פאבריקאנטען-פעראיין האט אונז צוגעשיקט פאלגענדען קאמוניקאט:

דער צענטראלער סוחרים- און פאבריקאנטען פעראיין פון אויף דער לאדזער וואיעוואדזטוואָ האט לעצטענס אונטערגענומען שריט, ווייל זאלען פערזיכערן די אינטערעסען פון די פעראיינס-מיטגליעדער און זיי פערמיידען ארויפלאזען מראנען די שווערע צייט. וועלכע עס לעבט אויף אויפ דער האנדעל. צו דעם צוועק האט די פערוואלטונג פון פעראיין אינטערעסירט אנ'שטרענגטע אקציע. וואס זאל ארומנעמען דאס נאנצע מיטגליעדשאפט לויטן פון סוחרים.

אינע פון די וויכטיגסטע אויפגאבען פון פעראיין וועט זיין צו בעזיטיגען די צרה פון בלעטען היישערשטעלונג און די צאהלונגען. וואס מאלט אז דעם סוחר טוט פיל שווערקייטען און אז גורם צו בעדייטענדע היזות.

מור שטעלען פעסט. אז בל זמן דאס סוחרטום וועט זיך נישט פערהיטען פון נישט עהרלעכע בעלי חובות, קיין נישט זיין קיין רעד וועגען סאיגרען די בעצו-הינגען און האנדעל. דאס מיספרוילען מוט דעם גוטען ווילען פון זיי סוחרים לגבי די בעלי-חובות. מוז אויפהערען.

פרי צו שוצען זיך פון די בעלי-חובות, וואס שטעלען אפ די צאהלונגען, און געשעפט געווארען בעם פערגאנג אנ'אפ-מעלונג פון קרעדיט-שיין, וועלכע וועט פורם-בל רעגוליערונגען אלע פאלען פון לאזען וועסלען צום פראמעסס, און נאך דעם וועלען אנגענומען ווערן שריט, וואס זאלען בעווייגען די בעלי-חובות צו דע-קען זייערע פערפליכטונגען.

די פורמעס וואס וועלען נוצט צאהלען זייערע וועקסלען וועלען פערפעגנטליכט ווערען אויף א לוסטע. די דאזיגע לוסטע וועט פונאנדערגעשיקט ווערען צו אלע פעראינס-מיטגליעדער, צו די סוחרים-ארגאניזאציעס און זו וועט אויך פער-עפנטליכט ווערען אין דער פרעסע.

די פערזאנען, וואס וועלען פונגערען אויף דער לוסטע וועט מען נישט מע-רען פערקויפען קיין סחורה בזו זיי וועלען רעגולירען זייערע חובות. די פורמעס, וואס וועלען פערלייגען סחורות די סו-רים, וואס צאהלען נישט זייערע פער-פלוכטונגען, וועלען אויך פערעפנטליכט ווערען אויף א בעזונדערע לוסטע פון נישט-סאלדע סוחרים. די דאזיגע לוס-טע וועט אויך פערעפנטליכט ווערען אין דער פרעסע.

דער צענטראלער סוחרים- און פאבריקאנטען-פעראיין האט אונז צוגעשיקט פאלגענדען קאמוניקאט:

דער צענטראלער סוחרים- און פאבריקאנטען פעראיין פון אויף דער לאדזער וואיעוואדזטוואָ האט לעצטענס אונטער-נענומען שריט, ווייל זאלען פערזיכערן די אינטערעסען פון די פעראיינס-מיט-גליעדער און זיי פערמיידען ארויפלאזען מראנען די שווערע צייט. וועלכע עס לעבט אויף דער האנדעל. צו דעם צוועק האט די פערוואלטונג פון פעראיין אינטערעסירט אנ'שטרענגטע אקציע. וואס זאל ארומנעמען דאס נאנ-צע עקאנאמישע לעבען פון סוחרים.

אינע פון די וויכטיגסטע אויפגאבען פון פעראיין וועט זיין צו בעזיטיגען די צרה פון בלעטען היישערשטעלונג און די צאהלונגען. וואס מאלט אז דעם סוחר טוט פיל שווערקייטען און אז גורם צו בעדייטענדע היזות.

מור שטעלען פעסט. אז בל זמן דאס סוחרטום וועט זיך נישט פערהיטען פון נישט עהרלעכע בעלי חובות, קיין נישט זיין קיין רעד וועגען סאיגרען די בעצו-הינגען און האנדעל. דאס מיספרוילען מוט דעם גוטען ווילען פון זיי סוחרים לגבי די בעלי-חובות. מוז אויפהערען.

מע וועט אויך פערעפנטליכט ווערען אין דער פרעסע.

די אפמעלונג פון קרעדיט-שיין שטעהן אין קאמאקס מיט די וולכטיג-סטע האנדעלס, אינדוסטריע און פינאנ-אנסטיטוציעס אין לאנד און אין אויס-לאנד.

די מעטוגרעטע פון דער קרעדיט-שיין אפמעלונג קען אין אנגרוסער מאס צו-העלפען צו רעגולירען די כאאטישע בע-צוהונגען, וואס הערשען אויפ מסחר אין דאס קען צוריק ברענגען צום צוטרוי, וואס אין אינטערעסנט גוטען אר דער עגזיסטענץ פון דער אינדוס-טריע און האנדעל.

די הרדיי-שיין אפמעלונג וועט אנ-געהיהרט ווערען דורך אנ'אדוואקאט, וועלכער וועט אויפנעמען יעדען מאנ אנ-טערעסאנטען פון 5 ביז 7 אוועד אין לאקאל פון פעראין פעטריקאווער 10.

צענטראלער סוחרים- און פאבריקאנטען-פעראיין פון דער לאדזער וואיעוואדזטוואָ

דירעקטער (-) ד"ר מעטינער

יידישע מיטעלשולע
אין קילה-ירמיאיע — נארוטאוויטש 20 —
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. קאטפ-אניעע
היינט, דינסטאג, פון אויבנט צו כאפולערע פרייזן פון 1 ביז 2.50
צום ערשטען מאל אין דעם סיזאן
שיואדצע חפה
אין 5 אקטען פון ביצים.
האנדלונג: 1. אקט: מאבליז: ציי, 2. אקט: אינטרינע צוליב ליבע. 3. אקט: צו וואס ליבע קען ברענגען. 4. אקט: דער אהיימקעהר פון מלחמה. 5. אקט: די שוואדצע חיפה.
מיטוואך 9 אוו. פאפיל ר' ר' ר' פון 1 ביז 2.50 זיך לעצטער מאל
חיות פוליב
אין 3 אקטן מיט 5 גומצרן געזאנג אין מעץ פון ליליען.
רעזשי ל. ראבינאוויטש
אין אלע פיעסען נעמען אנטייל לויט א. ב. פרויען: בעזמאן, באריסאוא מיכ'ראוויטש, נערה, פידזרמאן, קאראני, קאמפאניעץ. מסנער: עריעל, אייזענ-בערג, באלבירסקי האמיירגער, מאכאריזווסקי, מעסטיטו, נייהויז, פאלאנסקי, ישראל סימפאניעץ, ראבינאוויטש ראשון.
אדמיניסט.—מ. ארנוואלד. מוזיקאלישע לייט.: ל. זעלמאן.
בילעטען צו ב'קויפען אין קאסע פון טעאטער פילהארמאניע.
אנאנס !!! קירצליך וויכטיג נייעס. אנאנס !!!

האנדעלס-מינ. קוויאטקאווסקי זאל קומען קיין לאדז,

כדי בייצוואוינען די ספעציעלע ערעפנונג פון דער האנדעלס-קאמער.

(נ) מען אנגפארמירט אונז, אז נאל-דעם ווו דאס האנדעלס - מינגסטעריום וועט אקצעפטירען די וואהל פון דורעק-מאר פון דער לאדזער האנדעלס- און אנדוסטריע - קאמער, וועט פארקומען די ז'פיציעלע פערליכע עראפנונג פון דער האנדעלס-קאמער. צו דער דאזיגער פערליכקייט וועט דאס פרעזידיום פון דער האנדעלס-קאמער בערזענלוך אינ-לאדען דעם מינגסטער קוויאטקאווסקי און די ארמיגע פא-שטעהער פון די רע-גורונגס-ארגאנען.

ערשט דערנאך וועט זיך אנהויבען די אינגעמליכע ארבעט פון דער „קאמער" די מעמגקייט וועט געפונדרט ווערען לויט'ן מארוס פון שמאם-ראם, ה. ת. ציערשט וועלען אלע פראגען פון אנדוסטריע און האנדעל בעארבייט ווערען אין דער „קאמער". אונ-דער דאזיגער פערליכקייט וועט דאס פרעזידיום פון דער האנדעלס-קאמער בערזענלוך אינ-לאדען דעם מינגסטער קוויאטקאווסקי און די ארמיגע פא-שטעהער פון די רע-גורונגס-ארגאנען.

ערשט דערנאך וועט זיך אנהויבען די אינגעמליכע ארבעט פון דער „קאמער" די מעמגקייט וועט געפונדרט ווערען לויט'ן מארוס פון שמאם-ראם, ה. ת. ציערשט וועלען אלע פראגען פון אנדוסטריע און האנדעל בעארבייט ווערען אין דער „קאמער".

מיזהל-הו-טזיוריקיז.

בצקיר און דעטאליטזיז

מזוע מיטטיילען וועגען דער גרויס פון זייערע מעהל-זאפאס

פ'ראדנונג פון וואיעוואדא.

)§) געכטען האט דער לאדזער וואי-יעוואדא ה' יאשטשאלט ארויסגעגעבען א פערארדנונג, לויט וועלכער אלע אינהא-בער פון מעהלע, מעהל-הודטיוויניקעס, בעקיר און דעטאליסטען וואס האנדלען מיט מעהר מיזען 8 מאל אין יאהר מוזיע זיין אין דער גרעסטער סטראס-טווא וועגען דער גרויס פון זייערע מעהל זאפאסען.

אין יעדע סטאנאסטווא וועלען זיך געפונען ספעציעלע פארמולירען, וועל-כע די בעזיצער פון די מעהל זאפאסען וועלען דארפען אויספילען. מוזיע זיין וועגען די זאפאסען וועט מען דארפען דעם 12 מארץ, דעם 2 אין 23 אפריל, דעם 14 מאי, דעם 3 אין 25 יוני, דעם 16 יולי אין דעם 27 אויגוסט ד. י.

די דאזיגע פערארדנונג איז חל אויף די מ'לנער, וועס האבען אויף לאגער נישט ווייניגער 50 צענטנער, די מאוויניקעס, וואס האבען אויף לאגער צענטנער מעהל, די בעקער און דיס-ליסטען דארפען מוזיע זיין וועגען זיי-מעהל-זאפאסען, אויב זיי בעטרעפען ביי ווייניגער ווי 2 צענטנער.

ווער עס וועט נישט אויספירען דערמאהנטע פערארדנונג דראהט אין א שטראף פון 3 חדשים תפיסה אין טויזנד זל.

די דערמאהנטע פערארדנונג איז ארגען אין קראפט.

מיזהל-הו-טזיוריקיז.

בצקיר און דעטאליטזיז

מזוע מיטטיילען וועגען דער גרויס פון זייערע מעהל-זאפאס

פ'ראדנונג פון וואיעוואדא.

)§) געכטען האט דער לאדזער וואי-יעוואדא ה' יאשטשאלט ארויסגעגעבען א פערארדנונג, לויט וועלכער אלע אינהא-בער פון מעהלע, מעהל-הודטיוויניקעס, בעקיר און דעטאליסטען וואס האנדלען מיט מעהר מיזען 8 מאל אין יאהר מוזיע זיין אין דער גרעסטער סטראס-טווא וועגען דער גרויס פון זייערע מעהל זאפאסען.

אין יעדע סטאנאסטווא וועלען זיך געפונען ספעציעלע פארמולירען, וועל-כע די בעזיצער פון די מעהל זאפאסען וועלען דארפען אויספילען. מוזיע זיין וועגען די זאפאסען וועט מען דארפען דעם 12 מארץ, דעם 2 אין 23 אפריל, דעם 14 מאי, דעם 3 אין 25 יוני, דעם 16 יולי אין דעם 27 אויגוסט ד. י.

די דאזיגע פערארדנונג איז חל אויף די מ'לנער, וועס האבען אויף לאגער נישט ווייניגער 50 צענטנער, די מאוויניקעס, וואס האבען אויף לאגער צענטנער מעהל, די בעקער און דיס-ליסטען דארפען מוזיע זיין וועגען זיי-מעהל-זאפאסען, אויב זיי בעטרעפען ביי ווייניגער ווי 2 צענטנער.

ווער עס וועט נישט אויספירען דערמאהנטע פערארדנונג דראהט אין א שטראף פון 3 חדשים תפיסה אין טויזנד זל.

די דערמאהנטע פערארדנונג איז ארגען אין קראפט.

פאלקס-א ניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער א'גיטאציע
היינט, דינסטאג, 8 אוהנד אין לאקאל פון דער ציוניסטישער אר-גיזאציע (צווייטע ליאנא 4) ת"ר זיין (אין דער כוילישער שפרייך) אויף ה. ר.
פון בערלינער קאנגרעס ביז צו דער וועלט-מלחמה
(1878—1918) 3-טער רעפעראט. פרעלעזענט: ה' ר. זאנדעל.
אייגאנגגפרייז אייגאנגגפרייז

ד"ר 8 שעה'דיגער ארבייט-טאג

מיט שטרענג אנגעהיטעט ווערט

פיר עובר זיין אויף דעם נעזעץ דראהט א הודש ארעסט

(§) געכטען וועגען דורכ'ן הנגען ארבייטס-נערוכט בעשראנט געוואָרען דרייפראצעסען. די פראצעסען זיינען גע-מאכט גווארען אויפ'ן יסוד פון אנ'אנ-קלאגע פון ארבייטס - אנטפעקמאר צו-לוב דעם נושט אפהיטען דעם 8-שעה'-דיגען ארבייטס-טאג. אין אלע דרייפ-לען האט דאס נערוכט בעשטאנען אנמערגעמער, וואס בעשעפטיגען ארבייטער, צו אנגעשטעלט שעה. מוט א גרעסערער געלד-שטראף מוט א חודש ארעסט.

סאניר'ען די בעציהונגען אין מסחר

א כוח, וואס וועט אפשטעלען די צאהלונגען, וועט מען נישט פערקויפען קיין סחורה.

אכציע פון צענטראלען סוחרים און פאבריקאנטען-פעראיין, פיעטריקאווער 10.

דער צענטראלער סוחרים- און פאבריקאנטען-פעראיין פון אויף דער לאדזער וואיעוואדזטוואָ האט לעצטענס אונטער-נענומען שריט, ווייל זאלען פערזיכערן די אינטערעסען פון די פעראיינס-מיט-גליעדער און זיי פערמיידען ארויפלאזען מראנען די שווערע צייט. וועלכע עס לעבט אויף דער האנדעל. צו דעם צוועק האט די פערוואלטונג פון פעראיין אינטערעסירט אנ'שטרענגטע אקציע. וואס זאל ארומנעמען דאס נאנ-צע עקאנאמישע לעבען פון סוחרים.

אינע פון די וויכטיגסטע אויפגאבען פון פעראיין וועט זיין צו בעזיטיגען די צרה פון בלעטען היישערשטעלונג און די צאהלונגען. וואס מאלט אז דעם סוחר טוט פיל שווערקייטען און אז גורם צו בעדייטענדע היזות.

מור שטעלען פעסט. אז בל זמן דאס סוחרטום וועט זיך נישט פערהיטען פון נישט עהרלעכע בעלי חובות, קיין נישט זיין קיין רעד וועגען סאיגרען די בעצו-הינגען און האנדעל. דאס מיספרוילען מוט דעם גוטען ווילען פון זיי סוחרים לגבי די בעלי-חובות. מוז אויפהערען.

אייגנטריט-קאריזע אויפ'ן לאניוקא-יר צעץ

אהי א קאריטע וועט מען נישט אריינלאזען אין נעריכטס-זאל

(§) דער פרעזעס פון הונען קרעי-ערילם האט צוגעשיקט א פערארדנונג צו דער נירילם-קאנצעלאריע. צו אויפ-לאניוקא-יראיים ואלען ארויסגעגעבען ווערען ספעציעלע אינטרוים-קארטען. ווער עס וועט נישט האבען אזא קארטע זעט נישט אריינגעלאזט ווערען און ווייל אלע פארקומען די גע-רולטס-פערהאנדלונגען.

געלטען האט שוין די קאנצעלאריע אנגעהויבען ארויסצוגעבען אזעלכע קאר-טען. גערולטס - אפלאקאנטען און פרע-סי-פארשטעהער וועלען אריינגעלאזען ווערען פארשטעלונגען זונער לענטמא-ציע.

דיי שרבות איז לאדז

(§) דיי נעלטונגער מאג אין געווען דיי אין שרבות. אזש דרי שרבות זע-נען אויסגעבראכען און פערשווינדענע שמאם-ווילען.

אין דער וואוינונג פון א געוויסען קופ מאן, וויזלבינסקע 4 אין אויסגעבראכ-כען א שרפה בעם פער פון אויפמעהן די וואסער לייטונג. די שרפה איז אנגעלאשען גע-וארען דורך די פייערלעשער.

— צוליב דער זעלבער סבה אין אויס נעבראכען א שרפה בעי צוטרינ'ען, בזשע

איינשטיין און די פרויען

(פעליעטאו)

— פון — ד. דרוק.

צעה יאהר איז איינשטיין'ס כח גע-ווען בעש פייגט מיט א געוויסען סוד אין די מ"שי בראש'ת און ער האט דעם נור ניט עקס.

פערגינען דאס נישט מענשען, פשוט'ע מענשען און געלעהרטע, מעהר פשוט'ע זי געלעזהרטע.

זאוען די פשוט'ע מענשען, אז „איי-נגעלייך" איז דאס גאר קיין נייעס נישט. מען האט גזקענט פערשטעהן, אז צוויי-שע גראוויטאצע און עלעקטרא-דינאמיק איז עפעס פארהאן א שטיקעל שייכות.

מעגל ן, זאגען זיי ווייטער, האבען זיך שטענדיג בעשעפטיגט מיט דער דא-ווינער אידעע. ס'איז אמת — יענע איז דאס נישט געלונגען צו פארמולירען מוטעם טיש און איהם האט זיך דאס איינגעגעבען איז מה רעש?

זאגען די געלעהרטע, אז „איינגעגעלייך" האבען זיי אלען שוין דאס ענטדעקט מיט יאהרען צוריק נאר זיי האבען דאס געהאט אנגערופען מיט אנדערע נעמען. אמירליך, זיי ווילען נישט צוגעמען די ווריכקייט פון איינשטיין. געוויס איז ער א גדול, אבער אין דעם פרט האט ער קיין נייעס נישט אויפגעפונען. ער האט בלויז געגעבען די מאטעמאטישע פאר-מולע פון די „ענטדעקונגען", וואס זיי אלען האבען עס געמאכט מיט יאהרען פריהער, נאר צום אומגליק האט קיינער ערפון נישט געוואוסט.

ס'איז קיין ספק נישט, אז טויזענדע ארטיקלען און טויזענדע ביכער וועלען אנגעשריבען ווערן וועגען דעם. אנדערע וועלען עס איבערקייען אכטציג טויזענד מאל כתם אין דער וועלט ארויסגעגעבען אזעלכע גאונישע מחי'ת אויף אלע געבי-טען, פארוואס האט זי נישט ארויסגע-בעבען קיין אייניגען גאון, וואס זאל געמינען די געזעצען, זאגען מיר, פון דער פרוי.

אט געהט ארום אויף אינזער וועלט א בריאה, וואס איז אינע פון די גרעס-טע וואונדער אויף דער וועלט. אח, דער מענש אליין איז אויך נישט קיין קליין וואונדער. די געזעלשאפט איז אויך א וואונדער, אבער זיי זענען גאר נישט מיט גאר נישט לגבי דער פרוי.

טויזענדער מענשען האבען שוין גע-פרובט אויסגעפינען די געזעצען, אדער ריכטיגער, דאס געזעץ פון די אלע בע-וועגונגען, שטימונגען, אקציעס פון דער פרוי און אלע האבען געבראכען די קעפ.

די פרוי בענוצט דאך אויך די וואונ-דערבארע קראפט פון גראוויטאציע און פון עלעקטרא-דינאמיק, פארוואס האט מען נישט אויסגעפונען קיין נענויען מאטעמאטישען געזעץ דערפון?

איך האלט נאטירליך, וי אלע, אז איינשטיין'ס נייע געזעץ וועט געוויס האבען א פראקטישען ווערט. צי קען מען זיך אבער פארשטעלען, וואס פאר א בעדייטונג עס וואלט געווען פאר דער וועלט ווען מען געפינט אויס די פער-באָרגענע כחות פון דער פרוי? די וועלט וואלט דאך אויפגעלעבט. די וועלט וואלט דאך געווארען א גן-עדן, דאס וואלט דאך געווען דער גרעסטער יום-טוב אויף דער וועלט שון מיליי-מיליאסען מענשען מאר דורות און דורות ביז'ן סוף פון דער וועלט וואלטען דאך גערעטעוועט געווא-רען פון צרות און פון ליידער.

צו וואס קריכען אין די הימלען, אז מיר האבען דא אויף דער ערד אזא וואונדערבארע געהיימניס, וועלכע בעט זיך מען זאל איהר ענטדעקען?

אט האט איהר א פרוי, וואס א דאנק דעם כח פון גראוויטאציע, וואס זי בע-זיצט, ציהט זי צו זיך צו א מאנסעער-שוין. אזוי איז ער א מענש מיט פער-שטאנד, מיט לאגיק, מיט קראפט, שאפט וועלטע, ענטדעקט, ערפינדעט -- איז א כח פאר זיך. אבער ווי נאר ער קומט ארין אין דער כפערע פון גראוויטאציע און עלעקטרא-מאגנעטיק פון דער פרוי, אזוי הויבט ער זיך אן צו דרעהען מ'טן קאפ אראב, דרעהט זיך אויף אלע זייטען און פערלירט זיין אייגענע קראפט.

ער פערלירט דעם פערשטאנד, די לאגיק, זיינע אנשויאונגען, זיינע טעמ-פעראמענטען, זיינע געפיהלען, זיינע געדאנקען און עס ווערט פון איהם גאר-נישט.

נישטא ווי אזא קאמפליצירטע בע-שעפעניש, ווי די פרוי. זי איז א הויפען צערייצע נערוען און פול מיט שטי-מונגען און ווי אונערקלערבאר זיי זע-נען, ווי אונערקלערבאר זיי זענען!

א פרוי האט הונדערט שטימונגען אין א סעקונדע. אט איז זי אומעטיג, אט איז זי פרעהליך, אט איז זי שלאגג, אט איז זי מלאך, אט קושט זי אייך, אט טרעט זי אייך מיט די פיס, אט רימס זי אייך, אט מאכט זי פון אייך אש, אט הויבט זי אייך אין די הימלען, אט שלעדערט זי אייך אין דר'ערד, אט ווערט זי פער-ברענט פאר אייך, אט ווערט זי פער-פרוירען ווי אנ'איז-באַרג, אט ליבט זי אייך, אט האסט זי אייך, אט ליבט זי נאך אייך, אט אנטלויפט זי פון אייך, אט איז זי זיס, אט איז זי גיפטיג, אט איז זי גן-עדן, אט איז זי גיהנם, אט איז זי אליין א תארעס, וואס איהר קענט זי צוטרעטען מיט די פיס און זי וויל מען זאל זי טרעטען אונברחמנות'דיג, און אט פערוואנדעלט זי זיך און ווערט א טיגער וואס איז גרייט אייך צו צעפליקען אויף שטיקער. אט מאכט זי אייך רייך, אט מאכט זי אייך ארים.

און איהר שטעהט אין ערשטוינונג. איהר קוקט אן דעם דאזיגען וואונדער, די דאזיגע געהיימניש: וואס איז דאס?

זענט איהר שוין ארייגעפאלען אין דער ספערע פון דער גראוויטאציע און עלעקטרא-דינאמיק פון דער פרוי, ווילט איהר דאך וויסען, ווי אזוי זיך צו קי-רעווען לויט איהרע מאגנעטישע שט-מונגען און עלעקטרישע קאפריזען. און איהר פרובט, איהר זוכט, איהר גרובעלט זיך אין דעם סוד, אבער איהר וועט זוכער האבען א דורכפאל.

א פרוי האט הונדערט שטימונגען און קאפריזן אין א סעקונדע. אט שמייכט זי, פרובט איהר צו שמייכלען אנטקעגען, מיינט איהר, אז דאס איז, וואס זי האט געוואלט האט איהר שוין א טעות גע-האט. זי האט געמיינט עפעס אנדערס. זי האט גאר נישט געשמייכעלט צו אייך, זי האט געשמייכעלט צום מאן, פון וועל-כען זי טראכט איצט. כאפט איהר זיך צו פערריכטען, איז שוין צו שפעט. עס איז שוין אריבער מעהר חי א הינדער-טעל פון א סעקונדע און זי איז שוין א צט גאר אין אנ'אנדער שטימונג.

אט קושט זי אייך, זי פרעסט אייך אויף מיט איהר לידענשאפט, זיט איהר גרייט פאר איהר זיך מקריב צו זיין, איהר וועט קריכען אין פייער און וואסער פאר איהר. אבער פלוצלונג

איינשטיין און די פרויען

(פעליעטאו)

— פון — ד. דרוק.

צעה יאהר איז איינשטיין'ס כח גע-ווען בעש פייגט מיט א געוויסען סוד אין די מ"שי בראש'ת און ער האט דעם נור ניט עקס.

פערגינען דאס נישט מענשען, פשוט'ע מענשען און געלעהרטע, מעהר פשוט'ע זי געלעזהרטע.

זאוען די פשוט'ע מענשען, אז „איי-נגעלייך" איז דאס גאר קיין נייעס נישט. מען האט גזקענט פערשטעהן, אז צוויי-שע גראוויטאצע און עלעקטרא-דינאמיק איז עפעס פארהאן א שטיקעל שייכות.

מעגל ן, זאגען זיי ווייטער, האבען זיך שטענדיג בעשעפטיגט מיט דער דא-ווינער אידעע. ס'איז אמת — יענע איז דאס נישט געלונגען צו פארמולירען מוטעם טיש און איהם האט זיך דאס איינגעגעבען איז מה רעש?

זאגען די געלעהרטע, אז „איינגעגעלייך" האבען זיי אלען שוין דאס ענטדעקט מיט יאהרען צוריק נאר זיי האבען דאס געהאט אנגערופען מיט אנדערע נעמען. אמירליך, זיי ווילען נישט צוגעמען די ווריכקייט פון איינשטיין. געוויס איז ער א גדול, אבער אין דעם פרט האט ער קיין נייעס נישט אויפגעפונען. ער האט בלויז געגעבען די מאטעמאטישע פאר-מולע פון די „ענטדעקונגען", וואס זיי אלען האבען עס געמאכט מיט יאהרען פריהער, נאר צום אומגליק האט קיינער ערפון נישט געוואוסט.

ס'איז קיין ספק נישט, אז טויזענדע ארטיקלען און טויזענדע ביכער וועלען אנגעשריבען ווערן וועגען דעם. אנדערע וועלען עס איבערקייען אכטציג טויזענד

יונגענדליכע ארבייטער מוזן אונ־טערזוכט ווערען פון א דאקטאר,

איידער זיי בעקומען ארבייט.

די קראנקען־קאסע וועט ערטיילען מעדיצינישע הילף אפילו יונענדליכע ארבייטער, וועלכע זענען נישט קיין מיטגלידער.

(§) דער ארבייטס־אינספעקטאר אין לאדז האט ערהאלטען א צונדקולאר פון הויפט־אינספעקטאר מיט צוזאמען־ארבייטען מיט דער קראנקען־קאסע אויפ'ן געביט פון געזונדהייטס־מצב פון דער ארבייטערשאפט. אין צונדקולאר זע־נען פארהאן א רשימה אנווייזונגען וועגען אונטערזוכען די יונגענדליכע ארבייטער, וועלכע געהערען נישט צו דער קראנקען־קאסע און וועגען אויסגעבן א ספע־ציעלער דאקטוירים־אונטערזוכונג. די פרוען און ארבייטער, וועגען וועלכע דער ארבייטס־אינספעקטאר וועט בע־מערקען, אז אין געוויסע ארבייטס־ווער־שטאטען געמען אן די קראנקהייטען א מאסען־לארעקטער. א יונענדליכער ארבייטער וועט פרוהער נישט צוגענומען ווערען צו קיין ארבייט בין ער וועט נוט אונטערזוכט ווערען דורך א דאקטאר, וועלכער וועט אנערקענען, אז דער בעפאר שטעהענדע ארבייט אין נישט צו שווער פאר אנהם. די לאדזער קראנקען־קאסע וועט בעשטימען ספעציעלע שעה'ן, ווען די יונענדליכע ארבייטער וועלען אונטער זוכט ווערען.

צוויי פרויען פערטשאדעט געוואָרען

אין א גוסס צושטאנד האט מען זיי אפגעפירט אין שפיטאל

(§) איף וואלטשאנסקא 21 זענען די צוויי פרייליין מאניע שינדער, 26 יאהר אלט און עוגעניא פרענקעל, 24 יאהר אלט פערטשאדעט געוואָרען. די פאגע־טאוויע האט ביידע פערטשאדעט פרויען אפגעפירט אין א גוסס'ן צושטאנד אין שפיטאל.

דער קויהלען־קריזיס פולשטענדיג ליקווידירט

800 וואגאן קויהלען אנגעקומען קיין לאדז איז די לעצטע צוויי טעג.

די אינדוסטריע שוין פערזארגט מיט ברע־מאטעריאלען.

(§) דעם קויהלען־מאנגעל און אונזער שמאָס קען מען שוין רעכענען פאר פול־שטענדיג ליקווידירט. ערשט פאר שעה קו מען אן נייע טראנספארטען מיט קויה־לען. די לאדזער סמאציע און פשוט פערלעגט מיט צעהנדלונגער וואגאנען קויהלען. אזוי זאגען אין משך פון די לעצטע 2 טעג אנגעקומען קיין לאדז 800 וואגאן קויהלען. ד. ה. איבער 70 מיזונד קערץ. די קויהלען־קאמיסיע האט א העלפט פון די דאזיגע קויהלען בעשטימט פאר דער אינדוסטריע און די אנדערע העלפט פאר'ן געברויך פון דער בעפעלקערונג. פון די קויהלען, וואס זע־נען פערטיילט געווארען פאר דער אינ־דוסטריע האבען בעקומען פאלגענדע פירמעס, שטיינערט, לוסונג, קונדמאן, לעדער, ראזענבלאט, אינזערט און גוטער. א הייל דעם זענען אנגעקומען 13 וואגאן קויהלען פאר מאנגאנסקי'ס פאבריק, און 44 וואגאן פאר עטונגען, קעסטענבערג, עטער, לאדזער שפנערט און אנדערע.

איף דער שטאנציע שטעהן קויה־לען פאר דער „ווינדזווער מאנופאקטור" מעגן נוט קיין ארבייטס־ און אנ־מעלער און נדאהמאן, בארשטונסקי, נעפערם, זולבערשטיין, בודערמאן און בארקאווסקי.

די קויהלען־קאמיסיע האט בעשלאָ־סען פונאנדערצומעלען בין 50 וואגאן קויהלען פאר דער לאדזער אונטערנעהמונג. אזוי זענען אויסגעשוטט געווארען 10 וואגאן קויהלען קיין זגערש, 9 קיין פ'ל־ביאניע, 6 קיין שעראדז, 3 קיין זדונסקע־וואלא א. ד. גל.

בדי עס זאָלען קענען אנקומען די נייע קויהלען־טראנספארטען האט די קויהלען־קאמיסיע זיך געווענדעט צו דער שמאמישער סמאראסטווא מיט ארויסגע־בען א פערארדנונג, אז די קויהלען־אפנעמער זאלען אויסלאדירען די קויה־לען אהן א הפסקה, ד. ה. בעטאג און בעטנאכט.

פאר'ן מאנטערעס זענען געכמען אנ־געקומען ווייטערדיגע קויהלען־טראנ־ספארטען. הייטיג צו טאג: געזענען זיך און די שמאמוישע מסלארעס נאנען בע־דמשנדיג קויהלען־וואגאנען, וועלכע וועל־רען פערטיילט די שמאמוישע און געזעל־שאפטליכע אינסטיטוציעס.

געכמען האט דער מעיסטראט שוין אנגעהויבען פערטיילען אומזיסט קויה־לען פאר די ארבייטסלאזע, וואס בעקו־מען נוט קיין ארבייטסלאזען־ אונ־טערשטיצונג.

הייטיג וועלען ווייטער בעקומען קויה־לען די ארבייטסלאזע, וועמענס נעמען עס הויבען זיך אן מיט די לומפערס.

די פרוואטע קויהלען־הענדלער וועלען הייטיג בעקומען גענוג קויהלען צו פער־קויפען צווישען דער בעפעלקערונג.

די פאליציי וועט אבער ווייטער אכטונג געבען, אז מ'זאל פערקויפען די קויהלען צו די פרייזען, וואס זענען בעשטימט געווארען דורך דער שמאמוישער סמא־ראסמא.

• • •

(§) געכמען האט די באליצייי געמאכט פראטאקאלען בי א דזיה קויהלען־הענ־לער פאר נעמען צו הויכע פרייזען. אזוי זענען געמאכט געווארען פראטאקאלען בי פאלגענדע קויהלען־הענדלער: נו־דארף, דייטער 10; קארנבלום, פאמער־סקא 19; קראנגלסקי, משטמנא 5 און בי פול אנדערע. די דאזיגע הענדלער האבען געגומען אנבער דעם בעשטימטען פרייז, ד. ה. מעהר ווי 1.80 פאר א פער־מעלע.

לאדזער יידישער קאמער־טעאטער
ארדט
לייטער: מ. בראדערזאן
היינט 1 פארשטעלונג
אנהויב 9.30 אויפנד
דער פראכטפולער V קארנאוואל־פראגראם
א. נ.
מאסקאראד
1) אוועדטור
2) דער דייטש
3) כשוף
4) א מויד א צימעס
5) דער וואלד־גזלן
6) שאלות און תשובות
7) א קרבן פון קארנאוואל
8) ווייסער מאסקאראד
טעקסטען פון שלום־עליכם, מ. בראָ־דערזאן און י. אָבערזשאנעק.
מוזיק־קאמפ.: דוד ביינעלמאן.

וואס די שאצונגס־קאמיסיעס דארפען געדענקען,

צוטרעטענדיג אויסמעסטען דעם אומזאץ־שטייער.

דער טרויערינער מצב פון די קליינהענדלער און מארק־הענדלער.

(ג) געכמען האט די שאצונגס־קאמי־סיע פאר'ן אומזאץ־שטייער בעם 7. פונאנדיג־אמט שוין אנגעהויבען אהער טע־מונקטים. און שיכות דערמיט דארף מען אויפמערקזאם מאכען די מוסגלודער פון די שאצונגס־קאמיסיעס ווי אויך די זאכען, וועלכע זיי מוזען זיך בעם שאצען רעכען מיט דעם אומשטאנד, וואס די קלייהענדלער ווי בכלל קרעמער און נאשען־הענדלער ראנגלען זיך פאר זייער עקזיסטענץ מיט די לעצטע כחות; די סחורות, מיט וועלכע זיי הענדלען זענען על פי רוב געפארנעמע, דערצו זע־נען זיי מעהר פון אלעמען אויסגעשטעלט אויף די קאפרזען פון דער נאטור. למשל בעי די לעצטע גרויזאמע קרירות און פיל מען נוט קיין ארבייטסלאזען־ און מ־ערשטצונג.

הייטיג וועלען ווייטער בעקומען קויה־לען די ארבייטסלאזע, וועמענס נעמען עס הויבען זיך אן מיט די לומפערס.

די פרוואטע קויהלען־הענדלער וועלען הייטיג בעקומען גענוג קויהלען צו פער־קויפען צווישען דער בעפעלקערונג.

די פאליציי וועט אבער ווייטער אכטונג געבען, אז מ'זאל פערקויפען די קויהלען צו די פרייזען, וואס זענען בעשטימט געווארען דורך דער שמאמוישער סמא־ראסמא.

• • •

(§) געכמען האט די באליציי געמאכט פראטאקאלען בי א דזיה קויהלען־הענ־לער פאר נעמען צו הויכע פרייזען. אזוי זענען געמאכט געווארען פראטאקאלען בי פאלגענדע קויהלען־הענדלער: נו־דארף, דייטער 10; קארנבלום, פאמער־סקא 19; קראנגלסקי, משטמנא 5 און בי פול אנדערע. די דאזיגע הענדלער האבען געגומען אנבער דעם בעשטימטען פרייז, ד. ה. מעהר ווי 1.80 פאר א פער־מעלע.

דער קויהלען־קריזיס פולשטענדיג ליקווידירט

800 וואגאן קויהלען אנגעקומען קיין לאדז איז די לעצטע צוויי טעג.

די אינדוסטריע שוין פערזארגט מיט ברע־מאטעריאלען.

(§) דעם קויהלען־מאנגעל און אונזער שמאָס קען מען שוין רעכענען פאר פול־שטענדיג ליקווידירט. ערשט פאר שעה קו מען אן נייע טראנספארטען מיט קויה־לען. די לאדזער סמאציע און פשוט פערלעגט מיט צעהנדלונגער וואגאנען קויהלען. אזוי זאגען אין משך פון די לעצטע 2 טעג אנגעקומען קיין לאדז 800 וואגאן קויהלען. ד. ה. איבער 70 מיזונד קערץ. די קויהלען־קאמיסיע האט א העלפט פון די דאזיגע קויהלען בעשטימט פאר דער אינדוסטריע און די אנדערע העלפט פאר'ן געברויך פון דער בעפעלקערונג. פון די קויהלען, וואס זע־נען פערטיילט געווארען פאר דער אינ־דוסטריע האבען בעקומען פאלגענדע פירמעס, שטיינערט, לוסונג, קונדמאן, לעדער, ראזענבלאט, אינזערט און גוטער. א הייל דעם זענען אנגעקומען 13 וואגאן קויהלען פאר מאנגאנסקי'ס פאבריק, און 44 וואגאן פאר עטונגען, קעסטענבערג, עטער, לאדזער שפנערט און אנדערע.

איף דער שטאנציע שטעהן קויה־לען פאר דער „ווינדזווער מאנופאקטור" מעגן נוט קיין ארבייטס־ און אנ־מעלער און נדאהמאן, בארשטונסקי, נעפערם, זולבערשטיין, בודערמאן און בארקאווסקי.

די קויהלען־קאמיסיע האט בעשלאָ־סען פונאנדערצומעלען בין 50 וואגאן קויהלען פאר דער לאדזער אונטערנעהמונג. אזוי זענען אויסגעשוטט געווארען 10 וואגאן קויהלען קיין זגערש, 9 קיין פ'ל־ביאניע, 6 קיין שעראדז, 3 קיין זדונסקע־וואלא א. ד. גל.

בדי עס זאָלען קענען אנקומען די נייע קויהלען־טראנספארטען האט די קויהלען־קאמיסיע זיך געווענדעט צו דער שמאמוישער סמאראסטווא מיט ארויסגע־בען א פערארדנונג, אז די קויהלען־אפנעמער זאלען אויסלאדירען די קויה־לען אהן א הפסקה, ד. ה. בעטאג און בעטנאכט.

פאר'ן מאנטערעס זענען געכמען אנ־געקומען ווייטערדיגע קויהלען־טראנ־ספארטען. הייטיג צו טאג: געזענען זיך און די שמאמוישע מסלארעס נאנען בע־דמשנדיג קויהלען־וואגאנען, וועלכע וועל־רען פערטיילט די שמאמוישע און געזעל־שאפטליכע אינסטיטוציעס.

געכמען האט דער מעיסטראט שוין אנגעהויבען פערטיילען אומזיסט קויה־לען פאר די ארבייטסלאזע, וואס בעקו־מען נוט קיין ארבייטסלאזען־ אונ־טערשטיצונג.

הייטיג וועלען ווייטער בעקומען קויה־לען די ארבייטסלאזע, וועמענס נעמען עס הויבען זיך אן מיט די לומפערס.

די פרוואטע קויהלען־הענדלער וועלען הייטיג בעקומען גענוג קויהלען צו פער־קויפען צווישען דער בעפעלקערונג.

די פאליציי וועט אבער ווייטער אכטונג געבען, אז מ'זאל פערקויפען די קויהלען צו די פרייזען, וואס זענען בעשטימט געווארען דורך דער שמאמוישער סמא־ראסמא.

• • •

(§) געכמען האט די באליציי געמאכט פראטאקאלען בי א דזיה קויהלען־הענ־לער פאר נעמען צו הויכע פרייזען. אזוי זענען געמאכט געווארען פראטאקאלען בי פאלגענדע קויהלען־הענדלער: נו־דארף, דייטער 10; קארנבלום, פאמער־סקא 19; קראנגלסקי, משטמנא 5 און בי פול אנדערע. די דאזיגע הענדלער האבען געגומען אנבער דעם בעשטימטען פרייז, ד. ה. מעהר ווי 1.80 פאר א פער־מעלע.

בעשטימט דעם טערמין פון די וואהלען צום ראט פון דער קר.־קאסע אין טאמאשאוו און אין לאדז?

(§) דער טערמין פון די קראנקען־קאסע וואהלען און טאמאשאוו און בע־שטימט געווארען אויף דעם 12 מאי ה.י. ווען די וואהלען וועלען פארסומען און לאדז וועט מען דערהייל נישט.

20־יעהריג מיידעל זיך ארונטערגעווארפען אונטער'ן טראמווייי.

(§) די 20־יעהריגע אלנא דלוגאשעווא סקא, אינגוואוינערין פון העלענובעק האט געכמען זיך ארונטערגעווארפען אונטער דעם זעריזשער טראמוואי, ווען יענער און געווען אין פולען גאנג. ווען מ'האט דעם וואגן פון דער אלטער ווידער אויפגעשפרונגען.

— וואס האט איהר צו מיר? איך בין מעהר נישט קיין גראף! איך בין מעהר נישט קיין גוי! איך בין אברהם בן אברהם! א יוד, נעקומען נאך מיין פא־לעסטינקע! ווי איך בין א יוד!

שווארצקאפ האט געקיקט טראצקי'ן אין די אויגען מיט טריאומף, ווי אייגער זאגט: „מיר פערשטעהען דיך און מיר האבען דיך געכאפט בייס האנט"!

לאעב האט זיך אויפגעשטעלט און גענומען רעדען קלאר און דייטליך:

— מיינע פריינד! איך גיב צו, אז איהר זייט שטארקער פון מיר; איהר האט זיך געקליגט איבער מיר. איך מוז צוגעבען, אז איהר אלע זייט גרעסערע קנסטלער פון מיר.

— נאכט זיך נישט צו קיין קליין־געלט! — האט שווארצקאפ בעמערקט. — איהר האט געשפילט ווי דער גרעסטער קינסטלער. אזוי גאטירליך, אזוי אויסגע־האלטען, אז איך בעוואונדער. אבער מיר האבען אייך געצייגט, אז אונזערע ארץ־ישראל־קינדער קענען אויך נישט פערשטעהן ווערען! איצט, חבר טראצקי, מוזען מיר מאכען א סוף צו דער קאמעדיע. נעהמט ארונטער אייער מאסקע און צייגט אונז אייער אמת'ען פניס! זאגט אינז ווי א פריינט, וואס איהר ווילט פון אונז אויס־געפינען — און מיר זענען גרייט אייך צו העלפען אין אלע אייערע גערעכטע און אמת'ע אונטערנעמונגען מיט רצון און מיט טאט.

— איהר האט רעכט, מיינע פריינד! — האט לאעב נעענטפערט. — צוויי־שען גרויסע מענשען איז דער אמת די בעסטע קונט.

ער האט אראפגענומען זיין מאסקע און האט זיי איבערגעגעבען די גאנצע געשיכטע נאך וואס ער איז געקומען (ער האט גאר פערשוויגען דאס אלעקסאנדער איז איצט אין אמעריקא, דאס האט ער געוואלט איבערלאזען אויס'ן לעצטען אקט) ער האט פערענדיגט מיט די ווערטער:

— און איצט, טייערע מענשען, העלפט מיר אויסצוגעפינען די פערשוואונדע־נע בערטע. העלפט מיר גליקליך מאכען מיין אמת'ן פריינט, דעם גרויסען לו, פאר וועמען איך וועל נעהן אין פייער און אין וואסער!

איצט זענען אלע געווען איבערצייגט, אז אלע זיינע רייד זענען אמת, אז שווארצקאפ האט געענטפערט.

— פריינט לאעב! אייער וואונש וועט ערפילט ווערען גאר מיט א תנאי. אז דער גרויסער אמעריקאנער זאל דערפון נישט וויסען ביז דער טרעפענונג פון דעם יודישען אוניווערזיטעט אויפ'ן הר הצופים און דארט וועט ער געפינען די פער־שוואונדענע בערטע, וועלכע רופט זיך איצט יהודית.

— יהודה, מיין פריינט! — האט שווארצקאפ געזאגט. — אין א שטונדע ארום זאלסטו קומען מיט'ן פריינט לאעב אין אונזער ווינטער וואוינונג, און דאר־טען וועט ער געפינען וועמען ער זוכט.

פונקט אין א שטונדע ארום זענען יהודה און לאעב'ן געארעמט ארייגגעקו־מען אין ווינטער וואוינונג.

לאעב האט געטראפען צוויי שעהנע ציון'ס טעכטער, מיט מלאכים פניס'ער, בעים וואָרט „גראף" איז דער אלטער ווידער אויפגעשפרונגען.

— וואס האט איהר צו מיר? איך בין מעהר נישט קיין גראף! איך בין מעהר נישט קיין גוי! איך בין אברהם בן אברהם! א יוד, נעקומען נאך מיין פא־לעסטינקע! ווי איך בין א יוד!

שווארצקאפ האט געקיקט טראצקי'ן אין די אויגען מיט טריאומף, ווי אייגער זאגט: „מיר פערשטעהען דיך און מיר האבען דיך געכאפט בייס האנט"!

לאעב האט זיך אויפגעשטעלט און גענומען רעדען קלאר און דייטליך:

— מיינע פריינד! איך גיב צו, אז איהר זייט שטארקער פון מיר; איהר האט זיך געקליגט איבער מיר. איך מוז צוגעבען, אז איהר אלע זייט גרעסערע קנסטלער פון מיר.

— נאכט זיך נישט צו קיין קליין־געלט! — האט שווארצקאפ בעמערקט. — איהר האט געשפילט ווי דער גרעסטער קינסטלער. אזוי גאטירליך, אזוי אויסגע־האלטען, אז איך בעוואונדער. אבער מיר האבען אייך געצייגט, אז אונזערע ארץ־ישראל־קינדער קענען אויך נישט פערשטעהן ווערען! איצט, חבר טראצקי, מוזען מיר מאכען א סוף צו דער קאמעדיע. נעהמט ארונטער אייער מאסקע און צייגט אונז אייער אמת'ען פניס! זאגט אינז ווי א פריינט, וואס איהר ווילט פון אונז אויס־געפינען — און מיר זענען גרייט אייך צו העלפען אין אלע אייערע גערעכטע און אמת'ע אונטערנעמונגען מיט רצון און מיט טאט.

— איהר האט רעכט, מיינע פריינד! — האט לאעב נעענטפערט. — צוויי־שען גרויסע מענשען איז דער אמת די בעסטע קונט.

ער האט אראפגענומען זיין מאסקע און האט זיי איבערגעגעבען די גאנצע געשיכטע נאך וואס ער איז געקומען (ער האט גאר פערשוויגען דאס אלעקסאנדער איז איצט אין אמעריקא, דאס האט ער געוואלט איבערלאזען אויס'ן לעצטען אקט) ער האט פערענדיגט מיט די ווערטער:

— און איצט, טייערע מענשען, העלפט מיר אויסצוגעפינען די פערשוואונדע־נע בערטע. העלפט מיר גליקליך מאכען מיין אמת'ן פריינט, דעם גרויסען לו, פאר וועמען איך וועל נעהן אין פייער און אין וואסער!

איצט זענען אלע געווען איבערצייגט, אז אלע זיינע רייד זענען אמת, אז שווארצקאפ האט געענטפערט.

— פריינט לאעב! אייער וואונש וועט ערפילט ווערען גאר מיט א תנאי. אז דער גרויסער אמעריקאנער זאל דערפון נישט וויסען ביז דער טרעפענונג פון דעם יודישען אוניווערזיטעט אויפ'ן הר הצופים און דארט וועט ער געפינען די פער־שוואונדענע בערטע, וועלכע רופט זיך איצט יהודית.

— יהודה, מיין פריינט! — האט שווארצקאפ געזאגט. — אין א שטונדע ארום זאלסטו קומען מיט'ן פריינט לאעב אין אונזער ווינטער וואוינונג, און דאר־טען וועט ער געפינען וועמען ער זוכט.

פונקט אין א שטונדע ארום זענען יהודה און לאעב'ן געארעמט ארייגגעקו־מען אין ווינטער וואוינונג.

לאעב האט געטראפען צוויי שעהנע ציון'ס טעכטער, מיט מלאכים פניס'ער, מיט גראציעזע געשטאלטען, וועלכע האבען געשיינט ווי די זון.

— זייט געבענשט אין אונזער היים, פריינד לאעב! — איז בערטע די ער־שטע איהם ענטגעגען געלאפען מיט אויסגעשטרעקטע הענט, — מיין לו'ס פריינט איז אויך מיין פריינט. איך בין די פערשוואונדענע בערטע.

די הויפטריכטערין פון דער רוטער מלוכה, בעטקע, און איצט — א געכרייע אין בערגעבענע ציון'ס טאכטער. איך וואר מיט אומגעדולד אויף דעם גרויסען טאג, ווען דער גרויסער אמריקאנער וועט קען אומארמען זיין יהודית!

— און איך בין שושנה. וועלכע האט געפונען מיין שוועסטער די „בלום פון יהודה"! זייט געבענשט פון גאט, איהר אמעריקאנער יוד! דער פריינט פון מיי־נ גרויסען ברודער לו.

— זאל היינטיגען טאג פערצייכענט ווערען צווישען די שעהנע אין גליקלי־כע טעג פון אונזער לעבען! — האט יהודה מיט שמחה אויסגעשריגען.

— און איהר וועט נאך זוכה זיין צו זעהן אייער אלט־יונגען טאטען, דעם גרויסען אלעקסאנדער'ן! — האט לאעב מיט שמחה־טרערען געזאגט.

— אמן! — האט זיך דערהערט א געשריי פון הינטער דער טיר, און אברהם בן אברהם איז פלוצלונג געבליבען שטעהן פאר זיי.

זיי האבען זיך אלע ארומגענומען און זענען געבליבען שטעהן אין א הייליי־גע, גליקליכע שטימונג, און ס'האט זיך געפיהלט ווי די פליגלען פון דער שכינה האבען זיי סערדעקט.

45־סטער קאפיטעל.

די רויטע שפיאנען ווערען משוגע.

אויס'ן ברעג פון ירדן, אין אונטערשטען גליל, אין דער הויז, וועלכע ס'זעהט אויס ווי עפעס א מין רצאבטיש איינגעפינדלעוועטער פריצישער מאיאנטעק, אינ'ם סטיל פון די „אדעל־נעסטען", ווייס און זויבער, אלעען, אפעלסינען ריחות, בלומען זכרונות און מעשיות, האלטען אפ א בעראטונג: יהודה, שושנה, בערטע, לאעב, נפתלי, דן און אברהם בן אב־רהם. עס איז בעשלאסען געווארען, אז יעדער איינער זאל אנהאלטען זיין ראליע ווי בין איצט, אויסער דן, וועלכער זאל זיך פערקליידען אלס א צווייטער שווארצקאפ, צוליב די ווייטערע ענטוויקלונגען.

לאעב, פערמאסקירט אלס טראצקי און דן אלס שווארצקאפ, געהען איצט בייי־דע ארום נישט ווייט פון דער גאך גאר יונגער נהלל, וואו עס שמעקט נאך אונ־טער אב־סעל מיט מרב־. פון אין זייט א שטיינערנער בארג, וואו עס איז אמאל געשטאנען די הייפט־שטאט פון מלכות ישראל — שומרון, און פונקט אנטקעגען בארג שטעהען פראוויזארישע הייזלעך, פשוט'ע געצעלטען און רעשטלעך פון די מ'ליטערישע עגגלישע מלחמה־בייזלעך.

(דאס ווייטערע שומט.)

זיך געפונען
אריינגעלער ראמאן פון דער נייער יודישער תקופה
פון י. ל. ליאשליץ

(פארטזעצונג).

— איך האב געוואוסט, פאטער, אז דו ביזט דא, און איך בין געקומען דיך זוכן! — האט זיך ניקאלאי געווענדעט צום גראף.

— נין! — האט דער אלטער זיך געגומען טרייסלען מיט אלע זיינע אברים.

— איך בין נישט דיין טאטע. איך בין א יוד! אברהם בן אברהם! איך קען דיך נישט און איך וויל דיך נישט קענען! דיין טאטען האסטו אלין מיט דיינע בלוטי־נע הענט דערמערדעט! דו רוצח! נאר נין! דו האסט קיינמאל קיין טאטען נישט געהאט! דו ביזט א שד! א טייוועל! — האט דער אלטער זיך צושריגען — איך וועל דיך דערשטיקען מיט מיינע אייגענע הענט, ווי איך בין א יוד! — און אייי־דער אלע זענען געקומען צו זיך זענען שוין דעם אלטען הענט געווען ארומגע־קלאמערט אויף ניקאלאי לענינ'ס האלז.

יהודה האט גלאסען ארונטערגענומען דעם אלטען'ס הענט און די געשטאלט פון ניקאלאי לענין איז פערשוואונדען. אלע האבען געשמייכעלט.

דער אלטער איז לוים געקומען צו זיך, און האט גערעדט ווי פאר זיך:

— יך, יכע, ניקאלייקע! דער יודישער גאט איז שטארקער פון רויסען טיי־וועל. ער לאזט דיך נישט רוהען אין דיין שד'ישען קבר. פאר דיר זענען שוין אלע טויערען פערשלאסען. דיר וועט שוין נישט העלפען קיין תשובה, נין! צו שפעט, ווי איך בין א יוד!

יהודה האט געפרעגט דעם אלטען:

— גלויבט איהר באמת, אז טויטע קענען ארויסגעהן פון זייערע קברים?

בעים יודישען גאט איז אלץ מעגליך, האט ער געענטפערט צוטומעלט. — און אפשר, — האט ער זיך פלוצלונג א קעהר געטון צו מראצקי'ן, — האט זיך אימיצער פערשטעלט פאר ניקאלאיקען אט פונקט ווי... — ער איז געווארען מעהר צוטומעלט פון לעאב'ס שטרענגען בליק, און ער איז אינגאנצען ענטשוויגען גע־ווארען.

פרוי אלומענטאל איז צוגעגאנגען צום אלטען, האט ארויפגעלעגט איהר האנד אויף זיין שולטער און האט ליבליך געזאגט:

— בערוהיגט אייך, גראף!

לאדזער טאגעבלאט № 43 Lodzer Tageblat

טרויעריגער סוף פון א פרעהליך לעבען

(ענדע פון זייט 3)

הויף אין הויז. קאטערינא שטיינער האט אבער אויך געהאט א שותפ'טע צו איהר „סאלאן". דאס איז געווען איהר פריינדין אויך א געוו. שוישפילערין. א קריסטליכע שעהנהייט מיט'ן נאמען יאזעפינא באלאג. אז די צוויי „האלב וועלט דאמען", ווי מען רופט אן א זעלכע, פלעגען געהן שפאצירען איבער דער קערנטנער-שטראסע אויסגעפוצט לויט דער דעמאלסדיגער מאדע, בעהאנגען מיט שנורען פערעל, מיט גאלד און בריליאנטען, פלעגען די לעבע-מענער זיי נאכלויפען אין גאס און שיער איינגעמען א נכפה.

* * *

אין דער נאכט פון 17-טען אפריל, האבען שכנים אין דער קערנטנער גאס דערהערט א שרעקליכען געשריי:

— הילפע! הילפע! ראטעווטע! יאזעפינא באלאג איז ערמארדעט געווארען!

אז מענשען זענען זיך צוזאמענגעלאפען, האט מען געפונען קאטערינע שטיינער שטיינער שטהענדיג לעבען דער טויטער קריסטליכער פריינדין און שרייענדיג מיט בענומענע קולות. יאזעפינא באלאג איז געלעגען אין בעט אין א טיך בלוט. אין איהר הארץ האט געשטעקט א מעסער.

דער פערדראכט איז געפאלען אויף קאטערינע שטיינער, אז זי האט ערמארדעט איהר פריינדין באלאג. אז מען האט זי געגומען אויפ'ן פערהער, האט זי דערצעהלט, אז זי איז ארום 11 אזייגער בייגאכט ארייגעגאנגען אין איהר פריינדינעס צימער צו זעהן, וואס זי מאכט, חייל מיט א שווגדע פריהער האט זי זיך בעקלאגט אויף קאפ-וועה. ארייגנגעהענדיג אין צימער האט זי דערזעהן ווי יאזעפינא באלאג ליגט אין איהר בעט טויט מיט א מעסער אין הארצען, איז זי אנרופיגלאפען פון צימער רופען הילף. מעהר ווייס זי נישט וואס צו זאגען, האט זי ערקלערט דעם אונטערזוכונגס-ריכטער. אבער די ערקלערונג האט איהר וועניג וואס געהאלפען. מען האט זי ארעסטירט אלס מערדערין.

די ערשטע צוויי עדות, וועלכע האבען אונטערשטיצט די אנקלאגע געגען קאטערינא שטיינער זענען געווען די בעל-הבית'טע פון יענעם הויז, די קריסטין מאריע שפאנבענג, און איהר דינסט-מיידל יאהאנא גודאוויץ. ביידע עדות האבען ערקלערט, אז זיי האבען אליין געהערט, ווי קאטערינא שטיינער האט זיך געקריגט מיט דער פריינדין וועגען געלד און טאקי באלד איז קאטערינע שטיינער ארויס פון איהר כרייגדינ'ס צימער און געווען רופען הילף.

קאטערינא שטיינער האט גע'טענה'ט, אז די צוויי עדות זאגען א ליגען, אז די צוויי פרויען זענען איהר שונאים. אבער באלד האט מען אויך געפינען אנדערע „בעווייזען" געגען איהר. אין איהר צימער האבען דעטעקטיוס געפונען בעהאלטען א גאלדענעם בראנסלעט מיט בריליאנטען וואס האט בעלאנגט צו דער ערמארדעטער.

דער „בעווייז" מיט דעם בראנסלעט דינעט ציטער צו זעהן, וואס זי מאכט, חייל מיט א שווגדע פריהער האט זי זיך בעקלאגט אויף קאפ-וועה. ארייגנגעהענדיג אין צימער האט זי דערזעהן ווי יאזעפינא באלאג ליגט אין איהר בעט טויט מיט א מעסער אין הארצען, איז זי אנרופיגלאפען פון צימער רופען הילף. מעהר ווייס זי נישט וואס צו זאגען, האט זי ערקלערט דעם אונטערזוכונגס-ריכטער. אבער די ערקלערונג האט איהר וועניג וואס געהאלפען. מען האט זי ארעסטירט אלס מערדערין.

די ערשטע צוויי עדות, וועלכע האבען אונטערשטיצט די אנקלאגע געגען קאטערינא שטיינער זענען געווען די בעל-הבית'טע פון יענעם הויז, די קריסטין מאריע שפאנבענג, און איהר דינסט-מיידל יאהאנא גודאוויץ. ביידע עדות האבען ערקלערט, אז זיי האבען אליין געהערט, ווי קאטערינא שטיינער האט זיך געקריגט מיט דער פריינדין וועגען געלד און טאקי באלד איז קאטערינע שטיינער ארויס פון איהר כרייגדינ'ס צימער און געווען רופען הילף.

קאטערינא שטיינער האט גע'טענה'ט, אז די צוויי עדות זאגען א ליגען, אז די צוויי פרויען זענען איהר שונאים. אבער באלד האט מען אויך געפינען אנדערע „בעווייזען" געגען איהר. אין איהר צימער האבען דעטעקטיוס געפונען בעהאלטען א גאלדענעם בראנסלעט מיט בריליאנטען וואס האט בעלאנגט צו דער ערמארדעטער.

דער „בעווייז" מיט דעם בראנסלעט איז געווים נישט גענוג צו מצראורטיילען א מענשען צום טויט און דערצו זענען אויך די עדות נישט געווען קיין גלוי-בענפוירדיגע. אבער דא האבען זיך א-רייגעמישט די דעמאלסטיגע ווינער אנ-טיסעמיטען, וועלכע זענען נישט געווען קיין קלענערע פינסטערע נשמות ווי די יעצטיגע ווינער אנטיסעמיסען. האבען זיי אין זייערע צייטונגען אויפגעהויבען א געשריי, אז דאס יודישע מערדער קאטערינא שטיינער האט ערמארדעט איהר קריסטליכע פריינדין און געמאכט „אנטיסעמיטישע שטימונג" פאר דעם פראצעס און אז עס איז געקומען צו דעם פראצעס, האבען זיך געפינען פרישע „עדות" געגען דער אנגעקלאגטער יודישער מיידעל. איינער פון די עדות איז געווען דער זוהנדעל פון דעם פראקוראר וואשויער, איינער פון די ריכטער ביי דעם פראצעס. דער יונגער אפיציר וואשויער, דער זוהנדעל פון דעם פראקוראר, האט צוואמען מיט זיין טאטען געארבייט מעשים, אז מען זאל קאטערינא שטיינער פערארורטיילען דאס יודישע מערדער צום טויט. דאס האט זיך ארויסגעוויזען 12 יאהר שפעטער. ווארים דער אפיציר וואשויער איז אליין געווען דער מערדער פון יאזעפינא באלאג, און ער האט דעריבער געזוכט צו ווארפען דעם מארד אויף דעם אומשולדיגען יודישען מיידעל.

דער פראצעס האט דעמאלס ארויסגערופען א גרויסע סענסאציע נישט נאר אין וויען, נאר איבער די גאנצע וועלט. ווארים נישט נאר די יודען, נאר אויך פיל עהרליכע קריסטען זענען נישט געווען איבערצייגט אין קאטערינא שטיינער'ס שולד.

אז די געריכט-זשאנדארמען האבען זיי צוריק אפגעפיהרט אין טורמע האט זי געפרובט בעגעהן זעלבסטמארד. זי האט זיך מיט א שטיקעל גלאז איבערגעשניטען די אדערן. מען האט זי אויעק-גענומען פון טורמע אין שפיטאל און עס איז די דאקטוירים געלונגען צו ראטעווען איהר לעבען.

פיל פראמינענטע יודען פון דעמאלס-דיגען וויען האבען זיך אנגענומען פאר דער אונשולדיג-פערארטיילטער מיידעל. מען איז אויעק צום קייזער פראנץ יאזעף, און ער האט פערביטען קאטארינע שטיינער'ס טויט-שטראף אויף לעבענסלענגליכער תפיסה.

זי איז געווארען זעהר פרום אין טורמע. זי האט געמאסט און געזאגט תהילים. גאנצע צוועלף יאהר איז זי אפגעזעסען אין טורמע און קאטארינא שטיינער האט שוין כמעט געהאט אויפגעגעבען די גאנצע האפנונג, אז זי וועט ווען ס'איז אין איהר לעבען זיך געפינען אויף דער פרייהייט. אבער די הילף איז דאך געקומען. איהר אונשולד האט זיך דאך ארויסגעשטעלט. מען האט, נעמליך, געכאפט דעם ווירקליכען מערדער פון יאזעפינא באלאג. דער מערדער, וועלכער האט זיך מודה געווען אין דעם פערברעכען, איז נישט געווען קיין אנדערער, ווי קאטערינא שטיינער'ס ערגסטער פערלוימדער, דער אנטיסעמיטישער אפיציר פערדינאנד וואשויער, דער זוהנדעל פון אנטיסעמיטישען פראקוראר, דר. עדמאנד וואשויער. דער אפיציר האט זיך אויף מודה-געווען, אז ער האט ערמארדעט יאזעפינא באלאג אויס קרענקליכער ליבע - ליידענשאפט, וועלכע מען רופט אן „לוסט-מארד".

אז קאטע־ינא שטיינער איז ארויס פרייפון טורמע, איז זי נאך געווען א יונגע פרוי, אבער איהר געזונד אין שוין געווען געבראכען. אירע אויגען זענען שוין געווען האלב-בלינדע פון וויינען און איהר קערפער האלב געלעהמט. זי פלעגט זיך ארומשלעפען ארים, קראנק און געקראכען אנ'איינגעבויגענע אויף א שטעקען איבער די ווינער קאסע-הייזער און דארט דערצעהלט איהר טרויעריגע לעבענס-געשיכטע. די טראגעדיע פון איהר גרויזאמען שיקזאל פלעגט ריהרען ביז טרערען און פון דעם טאקע האט זי געמאכט איהר ארימעס לעבען, דאס הייסט, זי האט געלעבט פון נדבות. וואס גוטע מענשען האבען איהר געשענקט. אין די לעצטע יאהרען איז זי איינגאנצען געלעהמט געווארען פון דער קראנקהייט, וועלכע זי האט בעקומען אין טורמע. זי איז געלעגען אין בעט אין איהר ארימען שמוציגען צימער און געהונגערט. זי האט געלעבט דא פון וואס דער ווינער סאציאליסטישער בירגערמייסטער פלעגט איהר שיקען יעדען מאנאט א געוויסע סומע געלד א נדבה. ווען נישט די נדבה פון דעם גוטהערציג'ן מענש, וואלט זי טאקע געווען געשטארבען פון הונגער.

אין עלטער פון 75 יאהר איז די אומגליקליכע קאטערינא שטיינער געשטארבען אין וויען אין בלויז 4 מענשען האבען זי בעגלייט צו איהר אייביגער רוה.

אבאניר
פון 15. פעברואר 1929 דאס „לאדזער טאגעבלאט".

היינט פרעמיערע און ווייטערע טעג!
„מיט'ז רויך פון די פייער"
(די מוטער פון אונבעקאנטען —סאלדאט—)
וו וגדערבאר ליד פון ליבע און זיג. — דראמא אין 12 אקטען. איז די הויפט-ראלען:
Jean Murat, Michae'le Verly
„Mery Lu" (פירשטין) אין גלות
אין די הויפט-ראלע: Lva Mara

KINO SPOŁDZIELNI
Sienkiewicza 40.
אנהויב אין געוועהנליכע טעג 3.30 נאכמיטאג. שבת, זונטאג און יום-טוב 2 נאכמיטאג. לעצטער סעאנס 9.30 אוועגד. אויפ'ן ערשטען סעאנס זענען די פרייזען פערקלענערט.

היינט פרעמיערע און ווייטערע טעג!
גרויסער דאפעלט-פראגראם!
„די אונשולדיגע מיט דער פערגאנגענהייט"
PAT i PATACHON — דאס צווייטע בילד —
גרויסער לידענשאפטליכע דראמא אין 8 אקטען. אין די הויפט-ראלען:
Fare IMAC DONALD

ZACHĘTA
6 גערזשער 6
ארקעסטער צוגעפאסט צום בילד אונטער דער לייטונג פון ד. שימקיעוויטש.

ווינער יריד
פון 10—16 מערץ 1929
(ראטונדע ביז דעם 17. מערץ)
ספעציעלע אויסשטעלונגען: אינטערנאציאנאלע אויסשטעלונג פון אויטאמאביל'ען און מאטאציקלן, ע־פינדונגען און נייהייטען פון דער טעכניק. אויסשטעלונג פון וועג-בוי. אויסשטעלונג פון קוי'הלן. אויסשטעלונג פון קונסט-זיידע. ווינער פוטער-סאלאן. אויסשטעלונג פון ארטיקלען פון ערשטען נעב־וויך און דעליקאטעסען. דעמאנסטראציעס און מוס־טערן פון ערד- און וואלד-ווירטשאפט.

עסטרייכישע פיה-אויסשטעלונג
(פון 15—17 מערץ 1929)
ארייגפאהר וויזע אונווייטיג. אויסלענדישער פאס און ארייגטריטס-בילעט אויף די אויסשטעלונג בערעכטיגט אדורכצופהרן די עסטרייכ־שע גרענץ. טשעכאסלאוואקישע טראנזיט-וויזע אונווייטיג. הנחה־בילעטען אויף די באהנען: פוילישע, דייטשע, טשעכאסלאוואקישע און עסטרייכישע. ווי אויך אויף די פליה-לייניעס. אלע ארט אינפארמאציעס און איינטריטס-קארטען (צו 7 זל.) צו בעקומען
WIENER MESSE, A. g. Wien VII
בעת די לייפציגער פריהלינגס-מעסע אין אינפאר־מאציאנס-בירא אין לייפציג, עסטרייכישע פאוויל־יאן (עסטרייכיש מעסע-הויז) ווי אויך די עהרען־פערטרעטער. אין לאדז: עסטרייכישע קאנסולאט, לעאן פינקעלשטיין קאמי און אגענטור-געשעפט פושעיאזד 20, שענקער און קאמפ טראנספארט־געזעלשאפט פאמארסקא 24, פאסט-סאך 186, „ארביס" אנדזשעיא 5, טעל. 1.01. 818

א שותף
מיט 2000 דאלאר צו א מעכאנישער זשדענ־שטאף-וועבעריי ווערט געזוכט. ס'איז געוואונשען מיטצוארבייטען אין געשעפט. אדרעסען אינטער „שותף" אפצוגעבען אין אדמיניסטראציע פון „ל.ט."

וויכטיג פאר דאמען!
פאר נאר 2.50 זל.
מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען-היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלעגאנטסטע היטע איבער־ארבייטע איך אויף בענצליך ניי. געדענקט די אדרעס:
23 זאוואדזקא 23
אין הויף. 2-טען אינגאנג, לינקס פארטער.

ה' מ. לענטשיצקי און פרוי
צו דער חתונה פון זייער זוהן גראטולירט הערצליך און ווינשט פיל גליק.
נאחומאוו און פרוי.

א געזונטעלך
מיט א וואוינונג צו פערמיטען. צו ערפאר־רען: וואולטשאנסקא 116, ביים ווכטער. 118

מארגען ערשיינט דאס 2-טע ביכעל פון
א. אייזענשלאם
„דאס טויטע ווייב"
און אנדערע פאלקס-מעשה'לעך
פריין 25 גר.
מיט אינפארמאציעס און בעשטעלונגען זיך צו ווענדען אן דער אייזענשלאס-ביבליאטעק, לאדז, פאלודניאווא 11, אין הויף, לינקע אפיצינע.

מארעטער גיפעראל
נאר די פעסטערסטע
פעלד-בעטצעל
רוטע לאק מיט דער פאבריקס-מארקע
Palma-Patent
טאג חעלע מיר גאראנטירען אויף 3 יאהרען ש רגא אויף לאגער אין א גרויסען אויסטשטעל־ניסעל-בעטען, ניסעל-מינדער, בעטען מיש-בעטען, אמעריקאנסעס, מינדער־וועגעלעך, מינדער-בעגסעלעך אויף רע־לער ווי אויך סעסער מצ'ן.
מאטראצען נעבעטען, שטעקען אין כשטיריסקען
כאזעטמעס און מאפטשאנעס
ע.ס.: מעס אך -ניט חעגעלעך חעס ארער פרייז
17 זל., פאליטע עקעלער 14 זל.
קיכלע בעחאנדלונג פאבריק-ציג
הורט. ווייבליכע רעטערשטראסע. דעטעל.
לאדז, פולנאנא 24, טעל. 13 85

פוילישע שפראך
ווערט ערלערנט גרינדליך דורך א קורצער צייט וזכאדניא 29, וו. 3.

לעטשניצע
פיר דאסטוירים-ספעציאליסטען
אין צאהן-ערצטליכער סעפינעס
17 זון־ד זשזיר 17, מעל. 33-16.

ד"ר ראסאוסקי	נעזן, האלז, אויערן-קר.	1-10 אז 3—2 7—6
ד"ר יוסטמאן	נערוועז-קראנקהייטען	פון 12—2
ד"ר רוזשאנער	הויט און געשלעכטס-קר.	10—11 אין 1-2 נ.ב.
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	1-10 5—7
ד"ר פאפיערני	פרויען- און געבורטס-הילף	1—12½ 6—5
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	2—1 8—7
ד"ר כאנאאר	פירורגיע קראנקהייטען	2—1 7—4
ד"ר זיינבערג	גינ־רע, ספעצ. חערץ, לונגען	1—11 7—6
ד"ר סאמפעל	רענטגען	10—12 4—6
צאהן-ארצט א. גראדזענסקי	צאהן- און מויל-קרענק.	9—8 9—3
צאהן-ארצט נ. ראזעס		

זיגסטליכע חעחעגאנג-בעחאנדלונג. אדזיני-שטעלע
מיט דער לעטשניצע איז געעפנט געוואָרען
א רעגולערע אינהסיטוט
קרעפט-לעמפ, ווייטערמיע און עלעקטרע-פיזישע קעכינעס. מיזיטען אין דער שטאט. מען אויך זונטאג.
אלע ארט מעדיצינישע אנליזען. — קורפען פער שטאמלער.
אינמונגען געגען זאסאר לאזיגע.
ערצטליך-כאסעטיש-כאבינעט.
פרל. ט. מארקוס נעמט אן פון 7-6 אחנעם.

לאמפען
פיר שפייזע-צימער סאלאן-כאפינעט שלאף-צימער
קויפט זיך אמעסטען און פאבריקס-לאגער ביי
Sz. P. Szmalewicz
פאלודניאווא 8, טעל. 64-39
ווערען צוגענומען רעפע־ראטורען אומארבייטונגען, אקסידיען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
1. זאוואדזקא
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און טענער-שווערע אנליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאנישע און נערוועז-קראנקהייטען.
סודארץ לאמפ-עלעקטרישער הייל-כאבינעט-כאסמעטיק
טעגליך פון 8 א זייגער ביז 9 אוועגד
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג
בעזונדער ווארטע צימער פאר פרויען
ווי.ליט 3 זלאטעס

אבאנמענטס-פרייז: פאר א חודש אין פוילען 6 זל., אין פרעמדקרייך אין מעל. — פאר א פוילמעטער-שורה פארן מעקס 18 גרעשען, פרעמדע 24, אין מעקס 40 גר., פרעמדע 60 גר., גלייכן 12 גר., פרעמדע 18 גר. אנאנסען-פרייז: ביזן—20 פרעגע, אין אנדערע לענדער—1,25 דאלער. פאר אויפלענדישע אנאנסען 100% מעהרער, אויסער דער שאצע—מיט 50% מעהרער. פון די פרעמדען הערע נישט אראפגענעמען קיין רעגאלע.

Redaktor-wydawca E. Hamburski
Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 14.